

PLUS

ZEVENENDERTIGSTE JAARGANG

OKTOBER-NOVEMBER-DECEMBER 1999 NR. 4

Driemaandelijkse periodiek voor inwijding in de beeldende kunsten

Uitgave van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen v.z.w.

onder de auspiciën van de Vlaamse provincies en in samenwerking met de VRT
Verantwoordelijke uitgever: Rudy Vercruyse

Inhoud

- 3 Johan Van Geluwe
- 4 Vrouwen op het Zuid
- 6 When east meets west
Barbaren in de klas
- 7 Opgedolven klanken
Gentenaar wint Nobelprijs
Literatuur
- 8 Van den Berghe geconfronteerd
Van Breedam geassocieerd
- 10 Europalia Hungaria
- 11 Keizer karel in Gent
Tiera Tierra
Gestoorde Vorsten
- 12 Carolus-Keizer karel 1500-1558
- 13 Mis-en-Scène
- 14 Barbie en Mode
Adrien Dalpayrat
- 15 Matinees in het Filmmuseum
Gerrit Rietveld
- 16 Het Mechels Meubel
- 17 De ongrijpbare Ensor
- 18 Arcade & Co
Opening Raveelmuseum
- 19 Ensorgrafiek in confrontatie
- 21 Regendans voor een Indian
Summer
- 22 De Bronzen Adhemar
Razend rood en blits blauw
- 23 Beelden uit de prehistorie
(Her)opening museum 'Toreke'
- 24 Keizers aan de Nijl

26 Tentoonstellingsagenda

28 OKV jaargang 2000

- 36 Fotografiecircuit
- 38 Wedstrijden
Excursies

Openbaar Kunstbezit
in Vlaanderen

Jaargang

2000

Abonnementenprijs
24 euro of 968,-BF

zie p. 28-29

OKV op de VRT-radio bij radio 3

'De Kunstberg'
8 december van 16.45 tot 18.00 uur

**OPENBAAR KUNSTBEZIT
IN VLAANDEREN**

Secretariaat, redactie
en abonneementendienst:
Oud-Parochiehuis,
Grote Markt 46,
9100 Sint-Niklaas
tel.: 03/760.16.40
fax: 03/760.16.41
e-mail:
openbaar.kunstbezit@planetinternet.be

PUBLICITEIT
03/231.28.00 (B-Promotion)

B.T.W.-nummer: 427.190.176

BANKRELATIES
448-0007361-87
385-0590844-80
000-0099920-10
135.20 (NL)

ISSN 1373-4873
WD 1999/7879/21

Deze OKVplus werd samengesteld door
Rudy Verduyck en Kaat De Kock

VORMGEVING:
Geert Verstaen

ABONNEMENTDIENST:
Kristien Van Mieghem

Gedrukt op Artic 115 gr;
het middenkatern op Bioset 115 gr.
Info: Trebruk Benelux, tel. 016/47.07.46

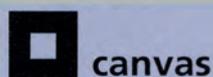
Losse nummers

Losse nummers kosten
250,-bf of 15,-nlg.

Bestellen kan door storting op
rekening 448-0007361-87
(in België)

of 135.20 (in Nederland)

van Openbaar Kunstbezit
in Vlaanderen, met vermelding
van de *titel van de aflevering*.

LINK biedt de kijker
elke week een
overzicht uit de brede culturele
actualiteit. Fien Sabbe is de
centrale gastvrouw. Op een
boeiende en tegelijk prettige
manier informeert zij, samen met
lanka Fleerackers en Kurt
Vandemaale, wat er zoal aan
cultuur te beleven valt.

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen

Jaargang 2000

Abonnementsprijs

24 euro of 968,-BF

Een abonnement op Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen

Een jaarabonnement
kan op elk moment ingaan
en geeft recht op vier dubbelafleveringen
en een OKV-Museumkaart.

Als abonnee op Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
ontvangt u elk kwartaal een dubbele aflevering!

OKV

Prachtig uitgegeven, 44 pagina's, volledig in kleur, klare taal over de
rijkdommen van de Vlaamse musea en monumenten.
Iedere aflevering behandelt één onderwerp.

OKV-plus

Brandend actueel, minimum 40 pagina's, in kleur, met nieuws over exposities,
reportages, kunstaanbiedingen en ... waarschijnlijk de meest complete en
correcte tentoonstellingsagenda voor Vlaanderen en Brussel.

Museumkatern

(i.s.m. de Vlaamse Museumvereniging)

Met extra informatie over musea, tentoonstellingen, museummensen, kijkjes
achter de schermen, kritische standpunten, ...

De gratis OKV-Museumkaart

OKV-Web

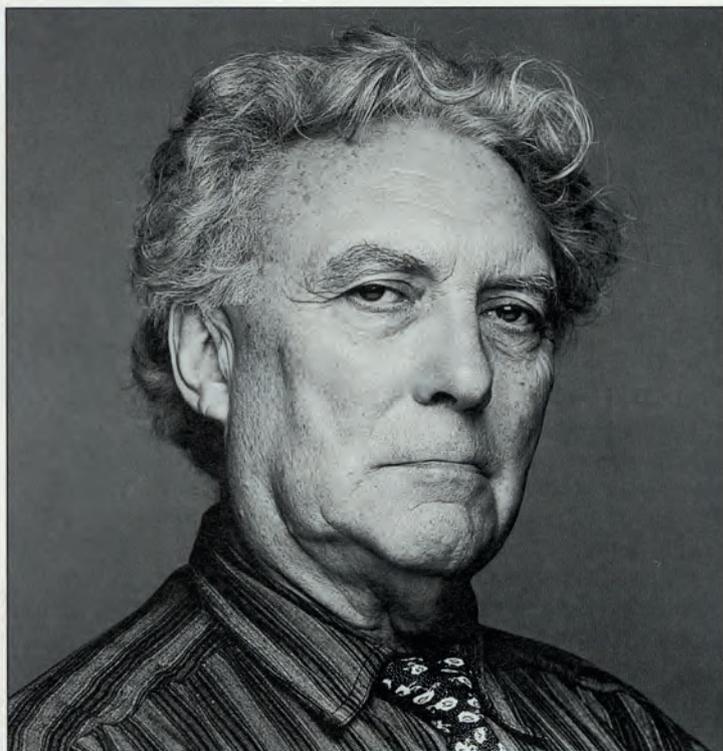
<http://www.okvweb.org>

Een website met een volledige tentoonstellingskalender en sluitende
zoekmogelijkheden; laat ook toe om alle adressen, telefoonnummers en
contactpersonen op te zoeken van de Vlaamse en Belgische musea.

zie p. 28-29

Johan Van Geluwe
Zeer ARTelijk, Johan

'Allons enfants de la Patrie le jour de l'Art est arrivé.' Ar(t)chitect en kunstenaar Johan van Geluwe is niet iemand die je manhaftig, strijdvaardig en in levenden lijve op de barricaden van het (straat)leven zal aantreffen. Van Geluwe leidt veeleer een teruggetrokken kluzenaarsbestaan in zijn hoofd, om in gedachten zijn oeuvre te voltooien, The Museum of Museums te bestieren, de wereld te begroeten met mail art. Tegenover de gevestigde machtsstructuren zet hij zijn engagement van de liefde voor de kunst. Want werkelijk: 'Eendracht breekt macht'.

En zeggen,' zegt hij, 'dat de post ondertussen almaar doorwerkt. Nu, straks, vannacht,... Verveelt jij u soms?' Ik zoek me een weg naar de beweegredenen en het archief van de scheppingsdrang van Johan van Geluwe in de overtuiging die nooit te zullen vinden. En dat hoeft ook niet. Niet het vinden is belangrijk. Zoals het helemaal niet de bedoeling is 'van de museumdirecteur een waardebepalend verschil te maken tussen wel of niet belangrijk, wel of niet banaal, wel of niet actueel.' Bij Van Geluwe gaat het om Kunst. Om Hartstocht. Om Inbeelding. Om Verbeelding. De incidentele inrichting van zijn woonkamer is een afspiegeling van de permanente structuur van zijn gedachten: kartonnen dozen met allerhande verzamelde archiefstukken vullen de ruimte en maken ze tot doolhof. Alleen hij vindt er zijn weg in. Ik, de toeschouwer, ben heel even deelgenoot, heel even treed ik binnen in de collectie van zijn fictieve musea. 'Het museum moet van kunstenaars en kunst opnieuw hoofdacteurs maken, en wel in een plaats, waar nadenken en tonen - niet het gedirigeerd tonen - op de eerste plaats staan. Tegen holklinkend entertainment, massificatie en geestelijke leegloop moet opgetreden worden,' schreef hij in een in Kunstforum International (1990) opgenomen manifest.

Ik zit aan een tafel, schrijf, met Johan van Geluwe tegenover mij en omgeven door een reeks van ingebeelde musea waarvan Klaudija Kosanovic reeds een gedeeltelijke opsomming gaf: het Air Museum, het Antikriegsmuseum, het Museum voor Bad Art, het Marcel Broodthaers Musée d'Art Moderne, het Hilmar Liptows Van Goghmuseum, het Leszek Przyjemskis Museum of Hysterics, het Claes Oldenburgs Mouse Museum, het Daniel Spoerrius Musée Sentimental, het Harald Szeemanns Museum der Obsessionen, het Museo Vostell, het Museum of Instant Images, het Mail Museum, het Museum of Modern Mythology, het Pocket Museum of (f) Modern Art, het Rose Museum, het Museum For Subconscious,...' Op elk van deze fictieve musea drukte Johan van Geluwe ook daadwerkelijk zijn stempel: een ronde schijf (zoals de aarde) waarin een gestileerde Griekse tempel met daaronder naam en adres van de directeur en de instelling staat. Boven de tempel verschijnt het opschrift van zijn fictieve burcht: The Museum of Museums. De stempel lijkt nog het meest op een geldstuk, ware het niet dat Johan van Geluwe nog niet één werk heeft willen verkopen. Hij schenkt. En wat die drang tot stempelen betreft: 'Deze stempel,' verklaart Klaudija Kosanovic, 'in de zin van bureaucratische reglementen en machtsaanspraken, ironiseert in zijn alomtegenwoordigheid onherroepelijk de toe-eigening en markeert de geest van Van Geluwe.'

Johan Van Geluwe mag graag parodiëren. Hij is nu eens sloganesk, dan haast religieus. Tegenover 'A junk of art is a joy for never' zet hij een bijna-psalm:

L'ART
L'ART C'EST MOI
L'ART C'EST TOI
L'ART C'EST VOUS
L'ART C'EST NOUS
L'ART C'EST NOUS-TOUS

Samen met een bevriend Pools kunstenaar is Johan Van Geluwe aan een nieuw project bezig dat tussen al zijn andere activiteiten en projecten langzaam tot ontwikkeling komt; met name Situtopias. Hij toont me een lijst van wereldvermaarde plekken op aarde die in het project zullen opgenomen worden. De lijst is nog lang niet volledig of af. Maar er wordt aan gewerkt. Van Geluwe, die als maatschappelijk betrokken kunstenaar gebroken van het onzinnige geweld uit de Tweede Wereldoorlog terugkeerde, zette leper op de lijst. En als gelovige vragensteller nam hij ook de versteende apocalyps in het kasteel van het Luikse dorpje Eben-Emael in zijn lijst op. 'Ge moet u eens voorstellen,' zegt hij. 'We zweven in de ruimte. In een ellipsvormige baan om de zon. In een mechaniek van aantrekken en afstoten. Ge moet u dat eens voorstellen. En wat in de kosmos gebeurt, gebeurt ook in een atoompje. Het grote zit in het kleine en het kleine in het grote. Ge moet u dat eens voorstellen. 't Is niet te geloven, hé?'

PAUL DE MOOR

P.S. De dag na ons gesprek krijg ik art mail uit Waregem. Een gerecycleerde enveloppe. Verzonden vanuit het Kabinet van de Conservator. Met mijn adres in een mooi en sierlijk handschrift tussen een collage van grappige, ludieke en subtiele stempels. Mijn nota's van ons gesprek, zo blijkt. 'Hierbij de vergeten nota's, zéér ARTelijk, Johan.' Aan elkaar geniet en verlucht met een bonnetje waarop Pommes frites en het getal 070013 staan. Ik licht het bonnetje op en vind daaronder alweer een stempel: de handdruk van twee mannen. Voor Johan Van Geluwe is vriendschap geen fictie. En de post werkt almaar door. En Johan Van Geluwe verveelt zich nooit.

Vrouwen op het Zuid

NOG TOT 16 JANUARI 2000

Entre-deux

een confrontatie tussen hedendaagse en historische vrouwelijke fotografie in België en Nederland

PROVINCIAAL MUSEUM VOOR FOTOGRAFIE, ANTWERPEN

Germaine Van Parys-Myriam de Zeeuw

Julia Pirotte- Valérie Mannaerts

Eva Besnyö- Sophie Whettnall

Emmy Andriessé-Céline Van Balen

De tentoonstelling *Entre-deux* confronteert de fotografische praktijken van de eerste professionele en huidige generatie vrouwelijke fotografen/kunstenaars in België en Nederland. De tentoonstelling brengt acht vrouwelijke fotografen samen; enerzijds vier krachtige pioniersvrouwen van de eerste generatie: Germaine Van Parys (B), Julia Pirotte (B), Eva Besnyö (NL) en Emmy Andriessé (NL) en anderzijds vier hedendaagse fotografen/kunstenaressen: Valérie Mannaerts (B), Sophie Whettnall (B), Myriam de Zeeuw (NL) en Céline Van Balen (NL). De eerste generatie vrouwelijke fotografen, witte raven in een mannenwereld, namen de taak op zich om het maatschappelijk gebeuren in beeld te brengen en werkten in opdracht van de opkomende pers, eventueel de reclamesector en de modewereld. Ze waren overtuigd van de belangrijke rol die de fotografie vervulde in de moderne wereld van nieuwe visuele communicatiemediën. Drie van hen waren actief tijdens de Tweede Wereldoorlog en legden belangrijke historische getuigenissen vast.

De vier hedendaagse fotografen werken vanuit een heel andere positie als vrouw in een postmoderne maatschappij; zij denken op een andere manier na over documentaire fotografie en bevragen de klassieke codes van de fotografie vaak op een kritisch-ironische wijze. Elk van deze huidige fotografen kreeg *carte blanche* bij de keuze en de presentatie van eigen werk in relatie tot dat van één van de pioniersvrouwen.

Praktische informatie

Provinciaal Museum voor Fotografie

Waalse Kaai 47, 2000 Antwerpen

Tel 03/242.93.20, fax 03/242.93.10

Open van 10 tot 17 uur

Gesloten op maandag

Toegangsprijs: 150 BEF

Reductieprijs: 100 BEF (reductiehouders, groepen), gratis (-12 j.)

met OKV-Museumkaart gratis

EMMY ANDRIESSÉ, AMSTERDAM, 1951
FOTO: EMMY ANDRIESSÉ

VALÉRIE MANNAERTS, DE MOUSTACHE, 1999
FOTO: MUSEUM VOOR FOTOGRAFIE

MARLENE DUMAS, MANDY, 1998
FOTO: SAMMLUNG HOFFMANN, BERLIJN

Vrouwen op het Zuid

Marlene Dumas

MD schilderijen en tekeningen

MUSEUM VAN HEDENDAAGSE KUNST ANTWERPEN

Na haar voorliefde voor schilderkunst en figuratie tijdens haar studiejaren in Zuid-Afrika, vallen de bijna 'Hollandse nuchterheid', de afwezigheid van de menselijke figuur, maar vooral het verlaten van de schilderkunst tijdens de eerste jaren in Nederland op. De werken uit 1976-83 zijn vooral grote tekeningen in potlood, inkt of krijt op papier, eventueel aangevuld met eigen teksten of fragmenten uit kranten en tijdschriften. Vanaf 1983-84 gaat Dumas weer schilderen en keert de figuratie definitief terug. Tegenwoordig primeren olie op doek en inkt op papier.

Doorheen Dumas' oeuvre zien we een aantal aspecten terugkeren. Eén daarvan is de aanhoudende invloed van film en fotografie, wat tot uitdrukking komt in de manier van werken (close-ups en montage technieken bijvoorbeeld) en in de keuze van beelden uit deze media als onmiddellijk vertrekpunt voor de composities. Zij werkt nooit naar levend model of met voorstudies, maar gebruikt zelfgemaakte polaroids of bestaande beelden, wat ruimte laat voor rustige reflectie. Tegenover deze bewuste afstand staat dat Dumas' werken doorgaans in haar eigen leefwereld en ervaringen zijn geworteld, hoewel ze altijd in grotere verhalen worden ingeschakeld, met onderwerpen als ras, erotiek, schoonheid, geweld en menselijke relaties. Een ander weerkerend gegeven is de voorliefde voor het groeperen van werken in reeksen: zelfstandige werken rond eenzelfde thema of een serie werken die als ensemble worden gepresenteerd.

MD is Dumas' tweede grote overzichtstentoonstelling, met ongeveer 100 werken. De tentoonstelling groepeerde een selectie van de hoogtepunten van het jongste decennium en recent werk. De tekeningen en schilderijen in deze tentoonstelling getuigen o.a. van een nieuwe interesse in het verleidelijk naakt. Marlene Dumas biedt ons een frisse kijk op de rol van schoonheid en vrouwen in de kunst: geen geïdealiseerde naakte godinnen, maar uitgekledde vrouwen, stevig in de alledaagse werkelijkheid geplant.

Praktische informatie

Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen (MUKHA)

Leuvenstraat 32, 2000 Antwerpen

Tel 03/238.59.60, fax 03/216.24.86

E-mail mukha@skynet.be

Open van 10 tot 17 uur

Gesloten op maandag, 1 mei, Hemelvaart,

1 december en 1 januari

Toegangsprijs: 150 BEF

Reductieprijs: 100 BEF

met OKV-Museumkaart
75,- BEF i.p.v. 150,- BEF

Elck zijn waerom Vrouwelijke kunstenaars in België en Nederland, 1500-1950

De samenstellers willen met deze tentoonstelling in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen vijf eeuwen vergeten kunstgeschiedenis in beeld brengen, maar als bezoeker blijft je een beetje op je honger zitten.

De tentoonstelling is het eerste grote overzicht van kunst van vrouwen in de Nederlanden over een periode van bijna vijf eeuwen. Zonder twijfel wordt hier pionierswerk geleverd. Aan het bij elkaar brengen van alle deze kunstwerken moet een enorm zoekwerk vooraf gegaan zijn. Verschillende specialisten uit musea en universiteiten hebben er dan ook voor samengewerkt. Ook Gynaika v.z.w., een organisatie die zich sinds een vijftal jaren inzet voor de belangen van vrouwelijke kunstenaars, nam een belangrijk deel van het werk op zich.

Het is verwonderlijk dat pas in de jaren zeventig voor het eerst aandacht werd besteed aan het aandeel van vrouwen in de kunstwereld. Hierbij wordt niet gedacht aan de zogenaamde *artes minores* die eerder tot de vrouwelijke traditie behoren maar aan kunsttakken zoals schilder- en beeldhouwkunst. Dat tachtig procent van de 300 tentoongestelde werken nooit eerder werd geëxposeerd, maakt duidelijk dat vrouwelijke kunstenaars inderdaad stiefmoederlijk behandeld worden bij het samenstellen van tentoonstellingen. Een praktische reden hiervoor kan de beperkte aanwezigheid van werk van vrouwen in openbare collecties zijn. De bezoeker kan immers vaststellen dat een gebrek aan picturale kwaliteiten niet de oorzaak kan zijn, want vele van de getoonde werken zijn van een hoog artistiek gehalte. Deze indruk krijgt men vooral voor de oude kunst en de werken tot het begin van deze eeuw. De recentste werken kunnen minder overtuigen.

Kunstenaresen die blijven, zijn voor de vroegste periode de Haarlemse Judith Leyster (1609-1660) die uitzonderlijk niet uit een kunstenaarsfamilie stamde maar wel huwde met een succesrijk schilder van genretaferelen. En van Michaelina Woutiers, werkzaam ca. 1640-60, zijn een portret en, uitzonderlijk voor vrouwelijke schilders, historiestukken te zien. Binnen het stilleven, het genre waarin vrouwen zich blijkbaar beter thuis voelden, zijn de werken van de Antwerpse Clara Peeters (ca. 1580-ca. 1657) opmerkelijk. Interessante vertegenwoordigsters van rond 1900 zijn de Amsterdamse Thérèse Schwartze (1851-1918) die zich net als haar vader ontplooidde tot een virtuoze portrettiste en de Vlaamse Louise De Hem (1866-1922) die heel wat onderscheidingen kreeg. Het werk van verschillende navolsters van de Luministische School van Emile Claus zoals Jenny Montigny (1875-1937) en Anna de Weert (1867-1950) kreeg wel reeds aandacht bij overzichtstentoonstellingen maar is zeker hier ook op zijn plaats.

De samenstellers hadden de ambitie om vanuit een veelheid van invalshoeken een overzicht te bieden van vrouwelijke artistieke activiteit in de beide Nederlanden in de betrokken periode. Het is tijdens de rondgang niet altijd duidelijk wat bij de keuze heeft geprimeerd: het artistieke of de vrouwelijke activiteit. Dat beiden niet noodzakelijk synoniem zijn, bewijzen enkele werken. Zo is het uitgekozen werk van de in Zwolle actieve Cornelia Van Marle (1661-98) en Sophia Holt (1658-1734) ronduit slecht geschilderd. Mogelijk is er een historische reden om deze werken toch op te nemen, maar die wil je als bezoeker dan graag vernemen. Hierbij komen we bij het grote minpunt van deze tentoonstelling, nl. het totale gebrek aan uitleg in de zalen. De bezoeker wordt volledig aan zijn lot overgelaten wanneer hij geen beroep wil doen op een audiogids of rondleiding.

Vragen die spontaan opkomen zijn o.a. wat is er specifiek aan de verzamelde werken en is er een verschil vast te stellen met mannelijke kunstenaars? Was de keuze voor stillevens en landschappen vrij of bepaald door buitenaf? Was hun milieu veelal bepalend voor het kiezen voor het artistieke, waren ze aangesloten bij een gilde?

Antwoord op deze vragen kan men vinden in de catalogus maar het is onmogelijk om dit omvangrijk boekwerk als leidraad bij het bezoek te gebruiken. Hierin vindt men ook interessante biografische gegevens over de vrouwen in kwestie. Gezien het thema van de tentoonstelling had bij enkele van de opmerkelijkste kunstenaressen deze informatie ook in de zalen niet mogen ontbreken.

INGRID DE MEÛTER

Praktische informatie

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten
Leopold de Waelplaats, 2000 Antwerpen
Tel 03/238.78.09, fax 03/248.08.10
Open van 10 tot 17 uur, woensdag tot 21 uur
Gesloten op maandag, 25 december en 1 januari
Toegangsprijs: 250 BEF
Reductieprijs: 200 BEF (groepen vanaf 15 p., 60+),
100 BEF (-18 jaar), -12 jaar gratis
Rondleidingen: 2500 BEF (volwassenen),
1000 BEF (leerlingen in klasverband)
Audiogids: 150 BEF
Voorverkoop in alle Fnac-winkels: tel 0900 00600
Groepsreservaties tel 02/706.06.00

LENA VAN ZUYDERHOUT, OFFER VAN ABRAHAM
KMSK, ANTWERPEN

PAULINE JAMAR, DISTELS
KMSK, ANTWERPEN

ALIDA POTT, PORTRET
KMSK, ANTWERPEN

Museumzondag op het Zuid

VROUWEN-BEELDEN Elke eerste zondag van de maand, nog tot april 2000, wordt aan alle geïnteresseerden de kans geboden om onder deskundige begeleiding de collectie van het MUKHA, het Museum voor Fotografie en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te bezoeken. Dit najaar gaan ze op zoek naar 'vrouwen-beelden'.

PRAKTISCH

Op zondag 5 december 1999, 9 januari, 6 februari en 5 maart 2000, telkens van 10.30 tot 16 uur

600 BEF per persoon en per zondag

Info: educatieve dienst van het MUKHA (03/238.59.60)

When east meets west Diamantcreaties van Isabelle Yi-pei Chang

PROVINCIAAL DIAMANTMUSEUM, ANTWERPEN

VAN 18 NOVEMBER 1999 TOT 16 JANUARI 2000

Sinds haar kinderjaren wist Isabelle Chang dat ze absoluut juweelontwerpster wilde worden. Spijtig genoeg was dit in Taiwan onmogelijk te realiseren omdat er geen scholen voor bestonden. Dus besloot Yi-pei (Yi-pei is de Chinese vertaling van Isabelle) het geld bijeen te sparen om in Europa een opleiding te kunnen volgen.

Tussen 1991 en 1994 volgde ze aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen de opleiding Juweel- en Edelsmeedkunst. Nadien behaalde ze 'cum laude' nog een Meestergraad Juweelontwerpen in Sint-Lucas, Antwerpen.

Sindsdien combineert Yi-pei haar job als zelfstandig juweelontwerpster met haar werkzaamheden als redacteur voor de Europese sectie van het Taiwanese tijdschrift *Jewelry Circle's Magazine* en pendelt ze heen en weer tussen Antwerpen en Taipei.

Dit verzoenen van twee landen en twee levensstijlen vinden we onmiskenbaar terug in haar werk. Yi-pei is opgevoed door een vader die bijzonder veel aandacht had voor de traditionele Chinese cultuur. Haar belangrijkste bron van inspiratie is dan ook de oriëntaalse filosofie waarin naast de zichtbare materie ook een onzichtbaar geestelijk element aanwezig is. Sinds haar jeugd is ze gefascineerd door de prachtige tempels in haar stad en de activiteiten en ceremonies in en rond deze heilige plaatsen. Vele van haar juwelen – ringen, hangers – zijn dan ook geïnspireerd op de tempelarchitectuur.

Van haar vader erfde ze ook de liefde voor de traditionele Chinese keuken. Ze is dan ook opgevoed in een huis waar de tafel steeds harmonisch en liefdevol gedekt was. Deze voorliefde vertaalt zich in bijzonder kunstig vervaardigde 'chopsticks' en prachtig zilverwerk.

Praktische informatie

Provinciaal Diamantmuseum
Lange Herentalsestraat 31-33, 2000 Antwerpen
Tel 03/202.48.90, fax 03/202.48.98
E-mail diamantmuseum@provant.be
Website www.provant.be/diamant
Open van 10 tot 17 uur
Gesloten op maandag

24. RINGEN VAN ISABELLE YI-PEI CHANG
FOTO: PROVINCIALE FOTODIENST ANTWERPEN

Barbaren in de klas! Confrontatie met vreemde culturen in wandplaten voor vaderlandse geschiedenis

STEDELIJK ONDERWIJSMUSEUM IEPER

NOG TOT 2 JULI 2000

Deze tentoonstelling wil vertellen hoe het geschiedenisonderwijs in Vlaanderen tussen 1880 en 1980 de confrontatie met vreemde culturen aanging, uitgaande van wandplaten.

Wandplaten hadden niet alleen een didactische rol, maar ook een ideologische: sommigen waren pacifistisch, andere conduit militaristisch. Nu eens dienden zij een Belgisch, dan weer een Vlaams nationalisme. Sommige perioden uit de 'vaderlandse' geschiedenis werden afgeschilderd als een bezetting door vreemde machten, andere daarentegen als een bevrijding. De tentoonstelling gaat aldus evenzeer over (on-)verdraagzaamheid en multiculturele samenleving in het geschiedenisonderricht.

Ze toont acht vreemde culturen in chronologische volgorde: de Romeinse beschaving van de Oude Belgen, de Ierse missionarissen tijdens de kersteningstijd, de invallen en plunderingen van de Noormannen, de Franse voogdij over Vlaanderen (de GuldenSporenslag), de Reformatie onder de Spaanse overheersing met de Geuzen, de Beeldenstorm, Alva en de executie van de graven van Egmont en Hoorne, de opstand tegen de Oostenrijkse en Franse overheersing, de onafhankelijkheid (afzetting tegen Nederland) en de bezetting tijdens de twee wereldoorlogen.

De voorstelling van vreemde culturen in de wandplaten wordt vergeleken met tekst én illustraties in de handboeken voor geschiedenis, maar ook met populaire chromo's zoals de reeks 's Lands Glorie tot en met het werk van onze bekendste striptekenaars om aan te tonen dat deze beeldvorming ook buiten de klas aanwezig was.

Praktische informatie

Stedelijk Onderwijsmuseum Ieper
G. de Stuerstraat, 8900 Ieper
Tel 057/20.58.36
Open iedere dag van 10 tot 12u30 en van 14 tot 18 uur (tussen 1/11 en 31/3 tot 17 uur)
Gesloten op maandag, 25 december en 1 januari
Toegangsprijs: 100 BEF
Reductieprijs: 50 BEF pp. (groepen), 20 BEF pp. (schoolgroepen), gratis voor inwoners van Groot-Ieper, -16 jaar, ICOM-VMV en houders van een ticket voor het In Flanders Fields Museum
Rondleidingen: 1500 BEF, max. 25 personen, reservatie tel. 057/22.85.84

25. E. VAN OFFEL & J.N., NR 10. DE VLAAMSE GEMEENTENAREN VOOR DE SLAG DER GULDEN SPOREN, ANTWERPEN: BOSSAERT S.D.
FOTO: STEDELIJKE MUSEA IEPER

Opgedolven Klanken. Archeologische muziekinstrumenten uit Noordwest-Europa

MUSEACTRON, MAASEIK

VAN 12 DECEMBER 1999 TOT 27 FEBRUARI 2000

Wist u dat in 1510 in Aken de pelgrims die daar verzameld waren om de relieken te zien, zo oorverdovend hard op de pelgrimshoorn bliezen, opdat 'de Lieve Heer het niet zou kunnen horen donderen'? En wist u dat in de Middeleeuwen een melaatse niet tegen gewone mensen mocht praten, maar zijn aanwezigheid kenbaar moest maken met een klepper? En ooit gedacht dat er al in de bronstijd een soort tuba bestond waaruit een goefende speler wel 12 tot 14 tonen kon halen?

In musea worden maar zelden muziekinstrumenten tentoongesteld. Snaar-, slag- of blaasinstrumenten uit de 16de eeuw en later zijn nog wel te vinden, maar meestal in de gespecialiseerde musea. Bijna altijd zijn het dan instrumenten die boven de grond bewaard zijn gebleven. Voor de periode vòòr 1500 zijn we praktisch helemaal aangewezen op muziekinstrumenten die in de grond bewaard zijn gebleven en later weer opgegraven zijn. Uitgangspunt van deze tentoonstelling is dan ook om het publiek kennis te laten maken met een facet van onze cultuurgeschiedenis, die niet in boeken is te lezen en evenmin op CD te horen is.

De tentoonstelling 'Opgedolven Klanken' zal laten zien en vooral laten horen dat er muziek bestaat heeft van kleine en goedkope instrumenten, waarvan de klanken allang verstomd zijn. Behalve archeologische muziekinstrumenten uit de prehistorie tot en met de 17de eeuw, zullen ook sociale/volkskundige zaken (zoals de

Praktische informatie

Museactron - 'Den Peroun'

Boomgaardstraat 2, 3680 Maaseik

Tel 089/566890, fax 089/560561

Open van 10 tot 13 en van 14 tot 17 uur

Gesloten op maandag

Toegangsprijs: 150 BEF

Reductieprijs: 100 BEF (kortinghouders), 50 BEF (scholen en kinderen), 350 BEF (gezinsticket), gratis (schoolgroepen)

Rondleidingen

Elke zondag om 14u30 en 15u30 kan u - mits het betalen van de toegangsprijs - een gratis concert op het 13de-eeuwse orgel meemaken en wordt u gratis rondgeleid in de tentoonstelling

Win een gouden muziekinstrument

Win een gouden hanger/broche t.w.v. 50.000 BEF - 2.750 NLG. In de vorm van een saxofoon (dit exclusieve voorwerp is een ontwerp van Goofy Neureuther, juwelier-edelsmid te Maaseik/Peer).

Of win één van de twee

aankoopbonnen bij dezelfde juwelier t.w.v. 30.000 BEF - 1.635 NLG en 20.000 BEF - 1.090 NLG.

info: Museactron tel. 089/566890

met OKV-Museumkaart
100,- BEF i.p.v. 150,- BEF

RECONSTRUCTIE VAN EEN 17DE-EEUWSE RINKELBEL GEMAAKT VAN BEEN
FOTO: JAV-STUDIO'S, ASSEN

IN DE PREHISTORIE KON OP BENEN FLUITEN VROLIJKE MUZIEK GEMAAKT WORDEN
FOTO: JAV-STUDIO'S, ASSEN

melaatsenklepper), kinderspeelgoed (rinkelbellen, rammelaars, ...) en 'muziekinstrumenten' met een signaalfunctie (bv. de stadstoeter en vogellokfluitjes) in de tentoonstelling te zien zijn.

Opgedolven Klanken belooft een prachtige kijk-luister-en-doe tentoonstelling over muziekinstrumenten te worden die bij opgravingen aan het licht zijn gekomen. Op veel plekken in de expositie komen reconstructies en afgietsels die kunnen worden aangeraakt en/of bespeeld. Een heel bijzonder doe-object in de tentoonstelling wordt een 13de-eeuws orgel, dat speciaal voor deze tentoonstelling wordt gereconstrueerd. De bezoeker kan daarbij ervaren dat er niet zomaar door een druk op een toets een toon te horen is. Het publiek zal in de tentoonstelling zelf met de beide blaasbalgen de luchtstroom in beweging moeten zetten. De archeologische muziekinstrumenten worden verder aangevuld met talrijke toepasselijke prenten en schilderijen

Gentenaar wint Nobelprijs Literatuur Maurice Maeterlinck 1862-1949

MUSEUM ARNOLD VANDER HAEGHEN, GENT

NOG TOT 23 DECEMBER 1999

Op 6 mei 1949 overleed de enige Belgische Nobelprijswinnaar voor Literatuur, Maurice Maeterlinck. De Dienst Culturele zaken van Gent herdenkt zijn 50ste verjaardag.

MAURICE MAETERLINCK

DE TERUGKEER VAN DE BLAUWE VOGEL

Een algemene overzichtstentoonstelling van het leven en werk van Maurice Maeterlinck aan de hand van boeken, handschriften, foto's en persoonlijke objecten van de schrijver. De tentoonstelling omvat tevens een afzonderlijk interactief gedeelte, 'Sleutels tot Maeterlinck' genaamd, waarin een poging wordt ondernomen om enkele duistere aspecten van de persoon en het werk van Maeterlinck emotioneel en van binnenuit te laten ervaren.

VREEMDE VOGELS

In de tuin en de inkomhal van het museum stellen hedendaagse beeldende kunstenaars hun verrassende, poëtische, soms ironische visie op Maeterlincks meest bekende toneelstuk 'De Blauwe Vogel' tentoon.

Praktische informatie

Museum Arnold Vander Haeghen

Veldstraat 82, 9000 Gent

Open van maandag tot vrijdag van 10 tot 12 en van 14 tot 16 uur

Toegang gratis

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen
Jaargang 2000 zie p. 28-29

Van den Berghe geconfronteerd Van Bredam geassocieerd

PMMK, MUSEUM VOOR MODERNE KUNST

NOG TOT 13 FEBRUARI 2000

Het hoort tot de vaste routine. Op tentoonstellingen van het PMMK kijkt je best achter alle hoeken en kanten om zeker geen kunstwerk te missen.

Het levert je vast en zeker enkele mooie verrassingen op en het geruststellende besef waar voor je geld gekregen te hebben. Met de retrospectieve Frits Van den Berghe is het zeker niet anders. Want de zoeker wordt rijkelijk beloond.

Er zijn namelijk een aantal geldige redenen op te noemen om enkele goed gevulde uren in confrontatie met de rode rakker onder de Leieschilders te spenderen. Dat hij zestig jaar geleden overleed, beschouw ik enkel als een toevallige aanleiding. Van groter belang is de vaststelling dat het al zestien jaar geleden is dat er nog een belangrijke retrospectieve van zijn werk getoond werd. En wordt zijn naam doorgaans in één adem met die van Permeke en De Smet uitgesproken, dan is hij de enige die nog niet uitgebreid aan bod kwam in het PMMK.

Redenen genoeg dus. Toch is het de inhoudelijke aanpak die deze tentoonstelling tot een evenement maakt. Binnen de chronologische indeling van het oeuvre in enkele grote periodes waarover iedereen het ondertussen eens is, hebben de samenstellers het werk voortdurend gerelateerd tot dat van tijdgenoten. Niet enkel zien we zo beter wat de kunstenaars op een bepaald tijdstip bijzonder bezighield, zowel technisch als inhoudelijk, maar het helpt ons beter de betekenis van Van den Berghe in het globale kunstgebeuren van zijn tijd in te schatten. Van den Berghe doorstaat met glans deze test. In zijn jeugdwerken zien wij op welke bakens hij zijn nog aarzelende koers richt.

De vriendschap met Permeke en De Smet was een hoogtepunt: de stilistische beïnvloeding is hier ondergeschikt aan de ware synergie die voor de drie kunstenaars de mooiste resultaten heeft opgeleverd. De Nederlandse ballingschap bracht ook interessante contacten teweeg. De horizon werd wijder, na de ontmoeting met kubisten, Duitse expressionisten en Nederlandse jongeren. Zo kan een portret evengoed verwijzen naar de Brückeschilders als naar Kees Van Dongen.

Het indrukwekkende werk *De Obsessie*, geschilderd naar aanleiding van de dood van Gust De Smets zoon, en waarvan hier drie versies tentoongesteld zijn, herinnert qua aanpak van het thema aan Edvard Munch.

Elders denken we even aan George Grosz of Heinrich Campendonck, maar nooit in termen van pastiches of ontleningen in de stijl van Floris ("dat kan ik oek") Jespers. Bij Van den Berghe stofferen ze zijn rijke beeldentaal, ten voordele van de boodschap die hij brengen wil.

Het is positief dat de confrontaties niet als een strak systeem gehanteerd worden. Zo kan de verbeelding zelf een aantal verwantschappen ontdekken. De verrassingen zijn niet van de lucht. Om er maar eentje te noemen: een uitstekende reeks gouaches uit de jaren twintig; speels, met een flinke dosis surreële humor. Uit de latere periode een aantal karaktervolle bloemstukken, die een allesbehalve rustgevend uitwerking hebben. Wat die latere werken aangaat heb ik met voldoening vastgesteld dat er aan het zogenaamde surrealisme van Van den Berghe voldoende aandacht besteed wordt.

De confrontatie met Max Ernst ligt voor de hand en wordt geïllustreerd met een zeer mooie frottage uit een privé-verzameling (een buitenkans dat wij die nu te zien krijgen). Van de eigen experimenten van Van den Berghe in die richting wordt een voldoende ruime selectie getoond. Zo ook wat de aanzetten naar vormen van art brut of een vernieuwde monumentale stijl betreft.

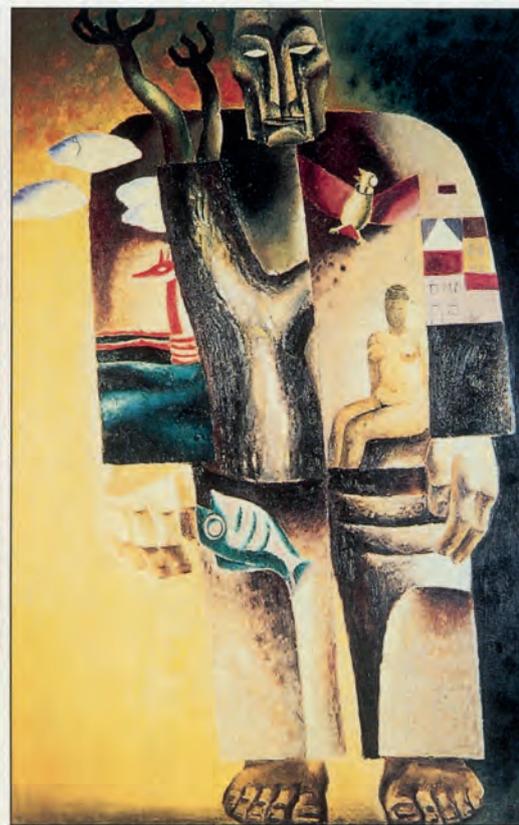

FRITS VAN DEN BERGHE, BLOEMEN OVER DE STAD, 1929
OLIEVERF OP DOEK, 115 X 88 CM
VERZAMELING VLAAMSE GEMEENSCHAP
FOTO: SABAM

FRITS VAN DEN BERGHE, ENGEL BOVEN BRANDENDE STAD, 1929
OLIEVERF OP DOEK, 87 X 72 CM
PRIVE-VERZAMELING

FRITS VAN DEN BERGHE, DE GEOGRAFISCHE MENS, 1927
OLIEVERF OP DOEK, 170 X 115 CM
PRIVE-VERZAMELING

Ze spreken het denkbeeld van een neergang of een verarming van de inspiratie in de latere jaren tegen. Dat het niet zijn vrolijkste jaren zijn geweest is evenwel duidelijk afleesbaar.

Met plezier herken je een aantal mijlpalen uit zijn carrière: *De Sterrenvisser*, *De goede Herberg*, *De eeuwige Vagebond*, *de Gevangene*, het dubbelportret van P.G. Van Hecke en Norine. Maar de bruiklenen uit buitenlandse musea en uit talrijke privé-verzamelingen (onder meer het uithangbord van de tentoonstelling: *De Zonneschilder* uit 1921) bieden een unieke kans om ons beeld van Van den Berghe te verdiepen en te nuanceren.

Er zijn nog meer ontmoetingen te beleven in het PMMK. Op de bovenste verdieping van het museum plaatst Camiel Van Breedam zijn werk tegenover een selectie Afrikaanse kunst afkomstig uit de reserves van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika van Tervuren. De selectie is door hemzelf gemaakt en zegt ons dus ook veel over zijn persoonlijk aanvoelen van de dingen. De verwantschappen waren van vooraf bekend, maar krijgen hier op en smaakvolle wijze gestalte. Drie luiken in deze overzichtelijke tentoonstelling (de derde verdieping van het PMMK leent zich daar namelijk wel voor): een subjectieve selectie Afrikaanse kunst, een reeks eigen werken van Van Breedam en daar tussenin vitrines waar zich een boeiende dialoog tussen beide culturele vormen ontspint. Zonder betweterij, zonder krachtpatserij, enkel tact en stijl. Bravo Camiel.

RIK SAUWEN

met OKV-Museumkaart
200,- BEF i.p.v. 300,- BEF

Praktische informatie

PMMK, Museum voor Moderne Kunst
Romestraat 11, 8400 Oostende
Tel 059/50.81.18, fax 059/80.56.26
Open van 10 tot 18 uur
Gesloten op maandag
Toegangsprijs: 300 BEF
Reductieprijs: 200 BEF (reductiehouders,
jongeren 17-18 jaar), 100 BEF (scholen, -16 jaar),
gratis (-13 jaar)

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen Jaargang 2000

zie p. 28-29

Amarant i.s.m. OKV organiseert een uitstap naar Utrecht op zaterdag 4 december 1999

- bezoek aan het vernieuwd en heropend Centraal Museum (Belgische architecten Beel & Achtergael)
- bezoek aan het Rietveld Schröderhuis
- architectuurwandeling met prof. Luc Verpoest

Inschrijvingen dienen vooraf telefonisch te gebeuren bij Amarant
tel. 09/269.17.40

Betaling binnen de tien dagen na inschrijving op rekening
001-0289768-08

Prijs leden OKV 1.750 BEF
busreis en documentatie, ticket
Centraal Museum, ticket en
rondleiding in Rietveld
Schröderhuis, toelichting en
architectuurwandeling met Luc
Verpoest

Praktisch

Vertrekplaatsen

- **Antwerpen 8.00 uur**
Station Berchem, voorkant
- **Brugge 6.30 uur**
Station, kant Sint-Michiels
- **Gent 7.10 uur**
Sint-Pietersstation, NMBS-parking, Fabiolalaan
- **Waasmunster 7.35 uur**
Afrif 13, E17 richting Antwerpen

Terugreis

18.00 uur

Europalia 99 Hungaria

Hongaarse kroon ontbloot?

Traditiegetrouw wordt de Europaliantoonstelling in het Paleis voor Schone Kunsten als de hoofdvogel van het festival gedoodverfd: Hungaria Regia, voor de leek te vertalen als Het Koninklijke Hongarije. De verwachtingen zijn dus niet toevallig hoog gespannen. In tien afdelingen wordt ons de historische dimensie van het Magyaars fenomeen uit de doeken gedaan: van nomadenstammen die verkeerdelijk voor afstammelingen van de Hunnen werden gehouden en daarom met de naam Hungari werden aangeduid, tot een machtige entiteit in de Habsburgse dubbelmonarchie.

De ondertitel is treffend gekozen: 'Schittering en Strijd'. Het tweede spreekt voor zichzelf. Het eerste duidt op de obligate ingrediënten van een prestigetentoonstelling: kroonjuwelen, kunstschaten, artefacten die bol staan van historiek of sentiment. Ze zijn er inderdaad: de befaamde Heilige of Sint-Stefanus kroon met het scheefgezakte kruisje en de hangers aan gouden kettinkjes (Het is een replica, maar enkel de fetisjisten zullen daar moeite mee hebben), het zwaard van Attila, de kroningsmantel, een waanzinnig decoratief paradezadel dat aan woiwode Vlad Dracul (jaja, Dracula) toebehoort zou hebben en de Missaal van Matthias Corvinus door Margaretha van Oostenrijk naar de Nederlanden overgebracht en sindsdien gebruikt voor de eedaflegging van onze landvoogden, nu een pronkstuk van de Koninklijke Bibliotheek te Brussel.

Wapens en juwelen, portretten en staatsiekledij van de geportretteerden, dit alles in overvloed. Maar de Hongaarse geschiedenis staat ook gelijk met de strijd aan de grenzen van Europa, eeuwenlang in de frontlijn tegenover de Islamitische opmars. Die strijd heeft een complex verloop gekend, heeft geleid tot een de facto opsplitsing van het land in entiteiten die noodgedwongen Westers, zeg maar Habsburgs, Slavisch en Turks gericht waren. Om hier de juiste toedracht te snappen is het gebruik van de walkman sterk aan te bevelen.

De organisatoren hebben zich zeker beijverd om een klare lijn aan te houden. Tot op zekere hoogte zijn ze daar ook in geslaagd. Maar toch belandde ik op het einde van de tentoonstelling met een gevoel van verwarring. Dit exposé komt niet tot een einde, zoals de Habsburgers, maar stopt botweg bij de herinneringen aan graaf Isteván Széchenyi, die zowat een Hongaarse Baron Empain moet

geweest zijn en wiens vader de stichter van het Hongaars Nationaal Museum is geweest. Toevallig is dit museum de grootste bruikleengever voor de tentoonstelling (Toch daarom niet?). Een beter einde lag zeker voor het grijpen. Gemist wordt het grote romantische moment van de opstand van 1848. En wat met Frans Jozef die na het neerslaan van de opstand gaandeweg een gematigde pro-Hongaarse koers ging varen, tot groot ongenoegen van zijn Slavische en Duitstalige onderdanen, die hem daarom met de bijnaam 'der alte Prohaska' bedachten? Ik mis zeker ook de tragische figuur van Karl, de laatste keizer-koning die tijdens het débâcle van 1918 nog pathetische pogingen ondernam om tenminste zijn Hongaarse troon te redden. Het had een mooi eindpunt van een tragisch verhaal kunnen zijn, als tegenpool van de spectaculaire regalia die je bij het verlaten van de tentoonstelling nog even in de eerste zaal ziet schitteren.

Ook de scenografie leidt aan een soort onevenwichtigheid. In de eerste helft zijn er enkele uitstekende vondsten, zoals de illusie van een bibliotheek rond de toonkasten met de kostbare handschriften van de Hongaarse Renaissance. Maar dan lijkt de fut er uit te zijn. De laatste zaal is ronduit rommelig. Indien dit een gewild effect is, dan komt het onvoldoende uit de verf.

De catalogus is rijkelijk geïllustreerd. (Welke catalogus is dat tegenwoordig niet?) Maar de tekst wijst hier en daar op haastig vertaalwerk. Zo lees ik ergens over 'een berouwvolle visser die op zoek gaat naar God'. Die visser heeft verdraaid veel weg van een zondaar die het in het Frans met slechts één accent verschil moet stellen!

Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat de complexiteit van het verhaal verlamdend heeft gewerkt. Met het land waarover het tenslotte gaat, krijgen wij nergens voeling op deze tentoonstelling, behalve heel even bij de typische klederdracht van de diverse volksstammen. Het is net of de geschiedenis zich los van het land en zijn bewoners heeft afgespeeld. Een absurde veronderstelling, een ondenkbaar unicum!

RIK SAUWEN

Made in Hungary: zij die zijn weggegaan/zij die gebleven zijn

PROVINCIAAL MUSEUM VOOR FOTOGRAFIE, ANTWERPEN
NOG TOT 9 JANUARI 2000

met OKV-Museumkaart gratis

Hongaarse wapenpraal

KBC-GALERIJ, BRUSSEL
NOG TOT 12 DECEMBER 1999

1000 jaar Hongaarse munten

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK ALBERT I
NOG TOT 11 DECEMBER 1999

Hongaarse avant-garde: 1915-1925

BBL, BRUSSEL
NOG TOT 16 JANUARI 2000

Praktische informatie

Paleis voor Schone Kunsten
Ravenstein 23, 1000 Brussel
Open van 10 tot 18u, woensdag tot 22 u.
Gesloten op maandag
Toegangsprijs: 250 BEF
Reductieprijs: 200, 150 en 100 BEF

SINT-STEFANUSKROON, 11DE EEUW
MAGYAR NEMZETI MUZEUM, BOEDAPEST

MEESTER MS. CALVARI, 1506
KERESTÉNY MUZEUM, ESZTERGOM

Keizer Karel in Gent

Tierra Tierra

NOG TOT 31 DECEMBER 2000

Naar aanleiding van de Keizer Karelherdenking organiseert het Gentse Schoolmuseum een dubbeltentoonstelling rond de grote ontdekkingsreizen en de ingebruikname van enkele tot dan toe ongekende producten die vanuit de nieuwe wereld naar West-Europa werden uitgevoerd.

Ontdekkingsreizen anders

SCHOOLMUSEUM MICHEL THIERY, GENT

Voor deze tentoonstelling werd een 16de-eeuws galjoen gedeeltelijk nagebouwd op ware grootte. De leerlingen die de tentoonstelling bezoeken worden in het aanwervingskantoor als matrozen gerekruteerd en maken kennis met de verschillende functies aan boord van het schip.

Van op de voorplecht kunnen de leerlingen een projectie van de nieuwe wereld bekijken waarmee meteen een verwijzing gemaakt wordt naar het tweede luik van de tentoonstelling.

De nieuwe wereld

HORTUSMUSEUM MICHEL THIERY, GENT

Dit luik van de dubbeltentoonstelling brengt de leerlingen in een onbekende wereld met een mysterieuze cultuur. Ingedeeld in groepjes gaan ze op zoek naar nieuwe gewassen en producten die tot op heden zoveel betekenen voor onze Westerse samenleving. Aan de ingang van de tentoonstelling zal een grote kist staan met een dertigtal voorwerpen (chips, friet, sigaret, pijp, chocolade, ballon, ...). Al deze objecten zijn afkomstig van planten uit de nieuwe wereld, met name de aardappel, de cacao-plant, de rubberplant en de tabaksplant. Aan de hand van een vragenlijst gaat elke groep leerlingen een deel van de tentoonstelling uitdiepen en daarna voorstellen aan hun medeleerlingen.

Praktische informatie

Schoolmuseum Michel Thiery
Sint-Pietersplein 14, 9000 Gent
Tel 09/244.73.73
Hortus-Museum Michel Thiery
Berouw 55, 9000 Gent
Tel 09/225.05.42, fax 09/234.30.56
Open van 9 tot 12u15 en van 13u30 tot 17u15
Gesloten op vrijdagmiddag, zondag en wettelijke feestdagen
Toegangsprijs: 100 BEF voor beide tentoonstellingen

MALADIE ATTEINT DE PARALYSIE GÉNÉRALE AVEC DÉLIRE DES GRANDEURS
UIT: HENRY DEVILLE. MÉDECINE PRATIQUE ET POPULAIRE GUIDE DE LA SANTÉ. PARIS
COLLECTIE MUSEUM DR. GUISLAIN

PRENTTEKENING VAN EEN ROEMEENSE PATIËNT
COLLECTIE MUSEUM DR. GUISLAIN

ADMIRAL TRUMP
GRAVURE
COLLECTIE MUSEUM DR. GUISLAIN

met OKV-Museumkaart
100,- BEF i.p.v. 200,- BEF

Keizer Karel in Gent

Gestoorde Vorsten

MUSEUM DR. GUISLAIN, GENT

VAN 26 NOVEMBER 1999 TOT 31 MEI 2000

Het verschil tussen een echte koning en een ingebeelde is meestal een kwestie van bladgoud. Een koning die dure paleizen bouwt, is een persoon met grandeur. Een 'gewoon' man die hetzelfde probeert, is 'megalomaan'. Helemaal wazig wordt het onderscheid wanneer de heerser zelf een tikkeltje labiel wordt. Op de troon zit plotseling iemand die aan allerlei fantasmen lijdt. De koning wordt een gewillige onderdaan van zijn dokters.

Maar veel zulke mythen en legenden hebben vorstelijke personen meer glorie of reputatie bezorgd dan ze zelf al hadden. Niet zelden waren ze zelf aanstichter van die verhalen. Hun roem werd er nog stralender door, hun macht nog onwrikbaarder. Gruwelverhalen konden echter ook dienen als een uitvlucht om hen te dumpen. Vaak is het bijna onmogelijk geworden om uit te maken wat tot de make-up van de fantasie behoort en wat tot het gelaat van de werkelijkheid. Centraal hierbij staat de figuur van de zestiende-eeuwse gravin Erzsébet Bathory, die de geschiedenis inging als 'De Bloedgravin'. Tientallen dienstmaagden zou deze vrouwelijke versie van Dracula vermoord hebben om in hun bloed te baden. Of is deze geschiedenis vooral een verzinsel geweest om haar macht te fnuiken en haar rijkdommen te veroveren?

Van narren en zotkappen is geweten dat vorsten ze graag in hun omgeving hadden. Maar al wie bijzonder groot, bijzonder klein, bijzonder dik of op een andere manier fysiek boven of onder de middelmaat zat, kreeg niet zelden een prinselijke ontvangst. Het contrast tussen lichamelijk vervormde personen en de vorst, vaak door inteelt zelf niet meteen moeders mooiste, was vooral voor die laatste flatterend. Maar tegelijk zag de vorst in 'zijn' dwerg of reus ook een commentaar op zich als het ultieme 'pronkstuk'. Hun rariteitenkabinetten droegen samen met hun bibliotheken en kunstcollecties bij tot hun prestige.

Praktische informatie

Museum Dr. Guislain
Jozef Guislainstraat 43, 9000 Gent
Tel 09/216.35.95, fax 09/216.35.51
E-mail museum.dr.guislain@fracarita.org
Open van di t.e.m. vrij van 10 tot 17 uur, weekends van 13 tot 17 uur
Gesloten op maandag
Toegangsprijs: 200 BEF
Reductieprijs: 100 BEF
Rondleidingen (na afspraak!): 1500 BEF

Keizer Karel in Gent

Carolus - Keizer Karel 1500-1558

SINT-PIETERSABDIJ, GENT

VAN 6 NOVEMBER 1999 TOT 30 JANUARI 2000

Het onderwerp van de tentoonstelling 'Carolus' is, hoe kan het ook anders, de wereld van Keizer Karel V. Op de grens tussen Middeleeuwen en Nieuwe Tijd stond deze figuur voor een immense opgave: een rijk regeren 'waar de zon nooit ondergaat'. Hij was immers vorst van de Nederlanden, koning van Spanje, Napels en Sicilië, keizer van het Heilig Roomse rijk en heerser over de overzeese gebieden die onder Spaans gezag waren ontdekt.

Aangezien de keizer op 24 februari 1500 in Gent werd geboren, ligt het voor de hand dat Gent aan zijn roemruchte zoon een belangrijke tentoonstelling wil wijden. Voor de stad Gent is Karel V natuurlijk geen onbesproken vorst. De keizer kortwiekte het opstandige Gent in 1540. De tentoonstelling zal dan ook geen enkele hagiografische allure hebben, maar Karel V kritisch benaderen.

Een wetenschappelijke commissie werkte een origineel concept uit, waarin de bezoeker vertrekt van het historische Gent om vervolgens de Nederlanden en Europa te betreden en in de Nieuwe Wereld te eindigen. De vier geografische hoofdstukken volgen de levenscyclus van de keizer en verruimen telkens onze kijk op de eerste helft van de zestiende eeuw. Het blijkt een boeiende periode te zijn waarin vernieuwingskoorts en oude visies elkaar bekampen, een tijd van grote politieke, economische, geestelijke en culturele omwentelingen. En vooral, voor wie kijkt met één oog dichtgeknepen: een spiegel van onze tijd.

Een interessante Karel V-tentoonstelling kon onmogelijk worden gerealiseerd zonder medewerking uit Spanje en Oostenrijk. In de traditie van de grote humanisten van de 16de eeuw werd dan ook over de grenzen heen van gedachten gewisseld en Europees samengewerkt.

ONBEKEND MEESTER, LONDON BEKER, CA. 1535
DEKSELBEKER MET
GEGRAVEERDE VELDSLAGEN
VERGULD ZILVER, DUITSLAND
PRIVÉ-VERZAMELING

ROBERT PÉRIL, DE INTROEDE VAN
KAREL V EN PAUS CLEMENS VII
OP 24 FEBRUARI 1530 IN
BOLOGNA
GRAVURE, DETAIL
MUSEUM PLANTIN-
MORETUS/STEDELIJK
PRENTENKABINET, ANTWERPEN

BOVENAAN:
TITIAAN, KAREL V MET ULMSE
DOG, BOLOGNA, 1532/33
MADRID, MUSEO DEL PRADO

Voor de selectie van de objecten besliste de commissie om alleen genoeg te nemen met stukken uit de tijd van Karel V zelf. Prachtige kunstwerken uit het Prado en het Kunsthistorisches Museum van grote meesters als Titiaan, Seisenegger, Strigel, de Meester van de Magdalenalegende, Leoni e.a. zullen in het middelpunt van de expositie staan.

Uit de Kunstkamer en de Hof-, Jagd- und Rüstkamer van het Kunsthistorisches Museum komen fijne sieraden en imposante harnassen over. Belangrijke Belgische, Nederlandse en Portugese musea en bibliotheken geven eveneens hun volledige medewerking.

Praktische informatie

Sint-Pietersabdij
Sint-Pietersplein 9, 9000 Gent
Tel. 09/243.97.30, fax 09/221.70.62
Open van 10 tot 18 uur, dinsdag tot 22 uur
Gesloten op 25 december en 1 januari
Toegangsprijs: 350 BEF
Reductieprijs: 250 BEF (reductie en groepen),
150 BEF (scholen), gratis (-12 jaar, minstens één
betalende ouder)
Reservatie tickets: 070/23.38.88

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen realiseert een **publieksgids** bij de gelijknamige tentoonstelling. Deze uitgave biedt een mooie selectie van de voorwerpen die op de expositie te zien zijn en een tekst die Keizer Karel volgt doorheen het 16de-eeuwse Gent en de rest van zijn 'rijk waar de zon nooit ondergaat'.

Bovendien wordt de uitgave aangeboden in **combinatie met een gereduceerd ticket** voor de tentoonstelling 'Carolus' of een combinatieticket voor 'Carolus' en 'Mise-en-scène' in het Museum voor Schone Kunsten.

- Prijs zonder ticket 250,- BEF of 17,- NLG
- Prijs met ticket voor de tentoonstelling 'Carolus' 500,- BEF (i.p.v. 600) of 32,- NLG
- Prijs met ticket voor de tentoonstellingen 'Carolus' en 'Mise-en-scène' 650,- BEF (i.p.v. 750) of 41,- NLG

De publicatie kan besteld worden door storting van het vereiste bedrag op rekeningnummer 448-0007361-87 van OKV. Vanuit Nederland **uitsluitend** op gironummer 135.20 met vermelding 'Carolus'.

Keizer Karel in Gent

Mise-en-Scène
Keizer Karel en de verbeelding van de
19de eeuw

MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN, GENT

VAN 1 DECEMBER 1999 TOT 19 MAART 2000

Naast de vele herdenkingen van Keizer Karel brengt het Museum voor Schone Kunsten een originele kijk op deze historische figuur, door de ogen van de kunstenaars van de vorige eeuw. Keizer Karel was immers bijzonder populair in de 19de-eeuwse historieschilderkunst. Via zijn lotgevallen en daden werden belangrijke thema's in beeld gebracht die de 19de-eeuwse burgerij bezighielden.

De officiële kunst voerde Keizer Karel ten tonele om tot nationale gevoelens te inspireren en de burgerzin aan te wakkeren. Bepaalde thema's uit het leven van Keizer Karel of uit zijn tijd dienden dan weer om het verleden en het heden kritisch te vergelijken.

In hun werken geven de kunstenaars meestal een zeer persoonlijke interpretatie van de levensloop van Karel V. De klassieke episodes zijn: de jeugd van de keizer, zijn opvoeding, zijn triomfantelijke intrede, de eedaflegging, het mecenaat, de troonsafstand, de terugtrekking in het klooster en de dood.

Daarnaast duiken ook de minder mooie kanten op die het beeld van de nationale glorie in vraag stellen: de waanzin van zijn moeder Johanna van Castilië, de rivaliteit tussen Frans I, koning van Frankrijk en Karel V, en de godsdienst als aanzet tot oorlogsgeweld. Bekende thema's uit het collectieve nationale geheugen, zoals de inquisitie, Egmond en Hoorne of Tijl Uilenspiegel werden eveneens zorgvuldig afgebeeld.

Door het werk van Belgische kunstenaars te confronteren met dat van hun tijdgenoten biedt de tentoonstelling een gelegenheid om in de historische interpretaties nationale verschillen te ontdekken. Zo waren Franse kunstenaars vooral geïnteresseerd in de relatie van Karel V tot de Franse koning, terwijl Spaanse kunstenaars dikwijls Johanna de Waanzinnige tot onderwerp namen.

De tentoonstelling volgt de figuur van Keizer Karel als rode draad en zoekt daarnaast naar vergelijkbare nationale helden in andere landen en in andere tijdperken. Zo komen verrassende ' clichés ' te voorschijn zoals kinderen op de troon, vorsten opgevoed door geleerden of vorsten teruggetrokken in kloosters, terugkerende episodes die blijkbaar overal en in alle tijden de kunstenaars intrigeerden.

Via Keizer Karel geeft deze tentoonstelling een overzicht van de Belgische en Europese historieschilderkunst, een genre dat pas recentelijk weer naar waarde wordt geschat en waarin nog veel ontdekkingen te doen zijn.

Zo onbekend is de historieschilderkunst anderzijds ook weer niet. De beeldvorming van de grote kunst werd immers in de loop van de 19de eeuw tot ver in de 20ste eeuw herhaald en gepopulariseerd via geschiedenisboeken, romans, schoolboeken, stoeten, theaterdecors en prenten voor allerlei doeleinden. Ons 'beeld' van de geschiedenis werd voor een groot deel hierdoor bepaald. Ook aan dat aspect schenkt de tentoonstelling aandacht zodat Keizer Karel ten tonele wordt gevoerd vanaf de grote monumentale doeken tot de Liebigprenten.

Praktische informatie

Museum voor Schone Kunsten
Citadelpark, 9000 Gent
Tel 09/222.54.63, fax 09/221.60.15
E-mail museum.msk@gent.be
Website <http://finearts.museum.gent.be/>
Open van 10 tot 18 uur, woe tot 21 uur
Gesloten op van 25 december en 1 januari
Toegangsprijs: 250 BEF
Reductieprijs: 200 BEF (groepen,
reductiehouders), 150 BEF (scholen)
Voor rondleidingen reserveren op bovenstaand
telefoonnummer!

BOVENAAN:
JAN VAN BEERS (1852-1927), KAREL V ALS KIND
OLIEVERF OP DOEK, 139 X 149
KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN,
ANTWERPEN

EDOUARD HAMMAN (1819-1865),
DE JEUGD VAN KAREL V, EEN LEZING VAN
ERASMUS, 1863
OLIEVERF OP DOEK, 72 X 92 CM
MUSÉE D'ORSAY, PARIJS

JOSEPH PAELINCK (1781-1839),
DE TROONSAFSTAND VAN KEIZER KAREL
OLIEVERF OP DOEK, 110 X 150 CM
ROGER FLORIDOR, HUIZINGEN

...imoude, is veertig jaar jong.

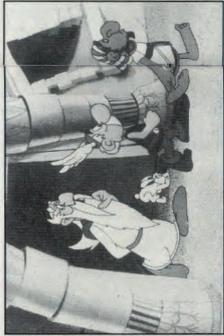
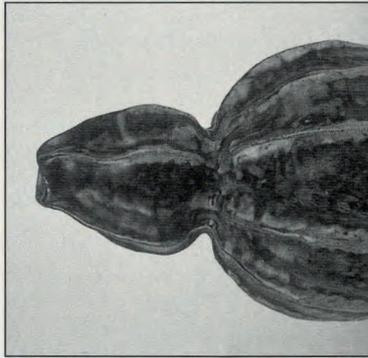
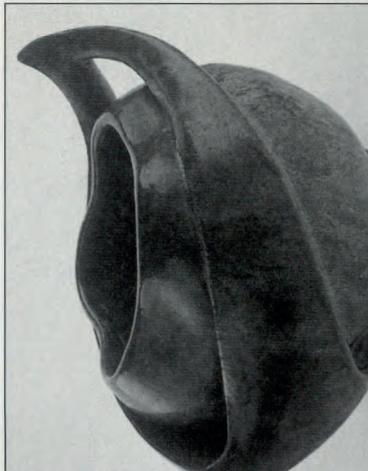
Het oeuvre van Dalpayrat is te situeren in de heropleving van de keramiekkunst rond het einde van de 19de eeuw. Dalpayrat keerde zich af van de Westerse, historiserende traditie om zich te laten inspireren door de Japanse keramiek, die in Frankrijk voor het eerst te zien was op de Wereldtentoonstelling van 1867.

Zo ontwikkelde hij een geheel nieuwe en originele keramische kunst. Naar Japans voorbeeld verkoos hij steengoed als materiaal; hij liet de overladen ornamentatie van de vorige generaties voor wat ze was en richtte zich op de effecten van de materie en de glazuren. Hij beheerste de techniek van het bakken bij hoge temperatuur zo goed dat hij erin slaagde glazuren met een ongeziene kleurenrijkdom te verkrijgen. Zijn weelderig genuanceerde oppervlakken, in het bijzonder zijn donkerrode en diepblauwe tonen, dwingen bewondering af.

Wat betreft de vormen is Dalpayrats productie buitengewoon gevarieerd. Naast de zogenaamde 'abstracte' stukken, waarbij het decor wijkt voor de effecten van het vuur, gebruikt hij doorgaans een decor dat zich situeert tussen natuurgetrouwe weergave en sterke stilering. Hij ontleent zijn thema's aan de Japanse prentkunst, waarin fauna en flora domineren, en creëert zo talrijke vazen met zowel spinnen, krabben en hagedissen als met kastanje- en wijnbladen.

Zijn verwerking van een op de vrouw geïnspireerde thematiek wijst dan weer op de manifieste, zij het minder sterk aanwezige, invloed van het symbolisme en de art nouveau.

met OKV-Museumkaart
50,- BEF i.p.v. 100,- BEF

W(toverlantaarns en andere voorwerpen uit de filmgeschiedenis) bezoekt, krijgt ook toegang tot een filmvoorstelling. Er worden 5 films per avond vertoond, het dagelijks wisselend programma bestrijkt de hele filmgeschiedenis. Normaliter gaat het museum open om 17u30, maar vanaf oktober worden de deuren viermaal per maand reeds om 14u30 geopend. Hieraan worden matineevoorstellingen gekoppeld die om 15u stipt beginnen.

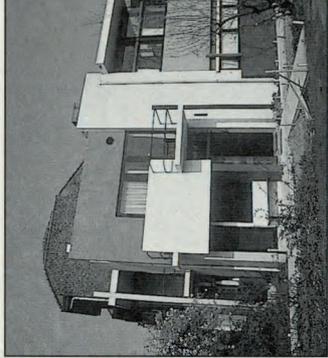
De Klassieke Filmmatinee voor de jeugd bieden twee zondagmiddagen per maand een unieke kans om belangrijke titels uit de filmgeschiedenis te leren kennen zoals het hoort: in de filmzaal! Op het programma staan o.a. *The Circus* van en met Charlie Chaplin, de Belgische tekenfilm *Asterix & Cleopatra* en *Blockheads* met Laurel & Hardy.

Het Zilveren Scherm brengt twee donderdagmiddagen per maand de populaire cinema vanaf de jaren dertig tot eind jaren zeventig opnieuw tot leven. Op het programma staan uitgesproken klassiekers als *The Third Man* met Orson Welles en *West Side Story* maar ook onterecht ietwat vergeten films als *The Glenn Miller Story* of *La Vérité*. Elke film wordt voorafgegaan door een aangepast voorprogramma dat mee de periode waaruit de film dateert tot leven brengt.

Praktische informatie

Filmmuseum
Baron Hortastraat 9, 1000 Brussel
Tel 02/507.83.70, fax 02/513.12.72
E-mail vdfc@ledoux.be
Open vanaf 17u30, bij matineevoorstellingen vanaf 14u30
De programabrochure kan u bestellen op bovenstaand telefoonnummer
Toegangsprijs: 60 BEF

'ASTERIX EN CLEOPATRA' NAAR UDERZO EN GOSCINNY (BELGIË, 1968)
'THE THIRD MAN' VAN CAROL REED MET ORSON WELLES (UK, 1945)

GERRIT RIETVELD, RIETVELD

het modernisme worden genoemd. Gerrit Rietveld (1888-1964) was van zijn vader zijnde, kwam hij met de Nederlandse groep 'De

Zijn meubelontwerp hun opvattingen. Opmerkelijke vorm en het zuivere experimenteren gelden.

De samenwerking in 1921 Schröder leidde in 1922 Schröderhuis in Utrecht en een eerste aanzet in Nederland. De reactie de wereldoorlog gaf hem hij recht op had. Behalve werk van hem in Duitsland, Curaçao, Frankrijk en

De tentoonstelling in ontwerp schetsen zien, geëxposeerd. In zeven schaalmodellen een kruidmeubelontwerpen. Niemand alleen de klassiekers k aan bod, er zijn ook modellen te zien van n uitgevoerde ontwerpvoorstellingen. Een audio-visuele voorstelling rondt het geheel

De grote opbloei en eigentijdse creativiteit van de meubelontwerpers binnen en buiten Mechelen worden gevisualiseerd aan de hand van de voorbeelden uit twee recente en cruciale periodes in de geschiedenis van het nationale (meubel)design. De eerste periode loopt zowat van 1945 tot 1960. In deze afdeling zijn meubelen te zien van de belangrijkste Mechelse en Belgische ontwerpers, naast een selectie van originele documenten, werken, tekeningen, publicaties, publicitaire folders en affiches. De meubelen worden opgesteld in 'kijkappartementen' waarin ook designobjecten, keramiek en textiel uit die tijd hun plaats krijgen. De tweede periode beslaat het decennium 1990-2000 en wordt in de tentoonstelling belichaamd door de ontwerper-architect-designer Maarten Van Severen, wiens naam in de internationale designwereld reeds een begrip geworden is.

met OKV-Museumkaart
reductie

150,- BEF i.p.v. 100,- BEF
per tentoonstelling
250,- BEF i.p.v. 350,- BEF
combiticket

Praktische informatie

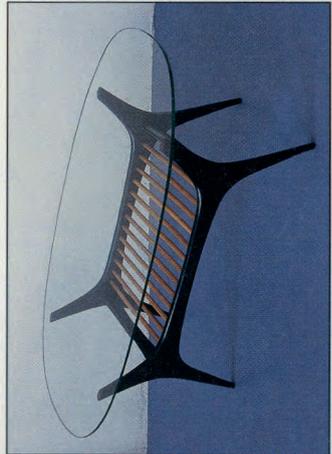
- Oud Schepenhuis
- Steenweg 1, 2800 Mechelen
- Cultureel Centrum Antoon Spinoy
- Minderbroedersgang 5, 2800 Mechelen
- De garage. Ruimte voor actuele kunst
- Onder den Toren, 2800 Mechelen
- Tel 015/29.40.30, fax 015/29.40.31
- Toegangsprijzen per tentoonstelling: 200 BEF, 150 BEF (reductiehouders en groepen), 100 BEF (scholen)
- Combitickets voor de drie tentoonstellingen: 350 BEF, 250 BEF (reductiehouders, groepen), 150 BEF (scholen)

SINT-ANTONIUS, PESTHEILIGE, BEGINT 16DE EEUW
GEPOLYCHROMEERDE NOTELAAR
FOTO: DRIES VAN DEN BRANDE

PRONKKOFFER, NEORENAISSANCE
GESCHENK VAN DE STAD AAN K. DESSAIN N.A.V. 25-JARIG
AMBTJUBILEUM
FOTO: DRIES VAN DEN BRANDE

ALFRED HENDRICKX, SALONTAFEL, CA. 1953
FOTO: WIM VAN NUETEN

Na de twee vorige succesrijke tentoonstellingen (Delvaux, 1997 en Magritte, 1998) vormt de grote Ensorretrospectieve het sluitstuk van een indrukwekkende reeks tentoonstellingen van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten in Brussel.

Het was van 1929 geleden dat er nog een dergelijke tentoonstelling rond Ensor werd gemaakt en tot voor enkele decennia keek ook onze culturele overheid argwanend naar een voor hen onbekende en dus onbeminde Ensor. Het feit dat het Amerikaanse Paul Getty Museum haar *Intocht van Christus in Brussel* in 1989 niet wil uitlenen, bewijst hoe belangrijk de Amerikanen dit schilderij en in het algemeen het oeuvre van James Ensor inschatten. Dat het ooit dertig jaar in bruikleen was van het KMSK in Antwerpen maar daar, lichtjes veronachtzaamd door de bevoegde overheid, nooit definitief werd verworven, illustreert de ommekeer in de waardering van het werk van James Ensor.

Als sleutelwerk in zijn oeuvre konden de tentoonstellingsmakers het niet negeren en kozen ze voor een geslaagde reproductie die een centrale plaats kreeg in een zaal die volledig gewijd is aan dit belangrijk werk. Zoals bijvoorbeeld de mooie opgehoogde afdruk van de gravure, ooit nog eigendom van zijn biograaf Grégoire Le Roy en de zes tekeningen uit de reeks *De aureolen van Christus of de gevoeligheden van het Licht* die uitzonderlijk weer samengebracht werden voor deze tentoonstelling.

In de rest van de expositie komt zijn hele schilders- en prentenoeuvre aan bod. (Er zijn méér dan driehonderd stukken te bewonderen). De tentoonstelling streeft immers bewust naar een zo volledig en gevarieerd mogelijk overzicht van Ensors productie, met de nadruk op zijn meest vruchtbare en vernieuwende jaren (1885-1895).

Die volledigheid durft bij sommige tentoonstellingen wel eens verzanen in eentonigheid zoals bij Delvaux, maar het oeuvre van Ensor is veel spannender en gevarieerder. Het museum koos voor een klassieke chronologische ophanging waarin de verschillende thema's worden vervlochten. Zo is er een zaal gewijd aan zijn stilleven, waar de invloed van de 17de-eeuwse meesters onmiskenbaar aanwezig is, een reeks portretten en een groep schilderijen met landschappen. Tussen die thematische werken hangt hier en daar een meer persoonlijk werk zoals *Mijn dode moeder* uit het Museum van Oostende en een aantal portretten van kennissen zoals de kunstcriticus Eugène Demolder en de verzamelaar Paul Buéso.

Wie de commentaar stelt vast dat iedereen past. Ensor laat zich du nog eens uit deze schiet

Die ontkracht een aan eeuwig maskers en sk periode illustreren zijn spannende textuur en De interessante catalogo meester vanuit vershil complexiteit vermoede proberen de kunsthisto ze een zondvloed van krijgen indien Ensor n Ook de liefde voor de tekeningen en partitu

In een aantal verduistert zalen krijgen we teven beter inzicht in de ree prenten zoals *De wraa Hop-Frog* en de reeks r Christus.

Een aantal souvenirs en memorabilia zoals mass foto's en schilderspalet getuigen in stilte en he halfduister van de illus en unieke figuur die Ja Voor ongetwijfeld wa Voor zoveel kunst en indrukken trek je het b meerdere uren uit of, i mogelijk, twee bezoeker

PETER WOUTERS

JAM FOTO

JAMES ENSOR, LE JARDIN D' AMOUR, 1888
FOTO: SABAM BELGIE, 1999-2000

JAMES ENSOR, LES CUISINIERS D'ANGEREUX, 1896
FOTO: SABAM BELGIE, 1999-2000

de kunstnijverheden, helen internationaal

ijders uit het ancien regime entere tijden. Van het ede Wereldoorlog genoot j uitstek.

et Mechelse meubel in het toevallig de 500ste naar ook omdat het einde naar nieuw.

en scharnierfunctie: venoude houtsnij- en is voor nieuwe

n Keizer Karel

n grote reputatie met zijn uiten de landsgrenzen liers. Aan de basis van de igt het ambacht van de

h hun geografische en andacht gaat daarbij naar ggotiek, naar typische chelse meesterstekens, n. De grote ambachtelijke en een vruchtbare bodem elindustrie.

0-1960
OY

elijnijverheid tijdens de die tot diep in de 20ste eeuw m. Niet alleen de als typisch belen kenden een wijd andere stijmeubelen merika uitgevoerd.

en meubelensembles krijgt echelse meubelmakers gevarieerd is en getuigt van angetoond met reproduct- 19de- en 20ste-eeuwse

elbekleding, die vaak uit vudleer, fluweel, zijde en

Arcade & Co Historie en prehistorie van het videospel

SPEELGOEDMUSEUM, MECHELEN
NOG TOT 15 MAART 2000

De geschiedenis van het videospel is nog heel jong. Toch is er in enkel decennia een spectaculaire evolutie geweest. Het videospel evolueerde van een curiosum in het lunapark op de kermis naar een gesofisticeerd toestel waarbij het steeds moeilijker wordt werkelijkheid en optische effecten van elkaar te onderscheiden.

Met deze expositie heeft het Speelgoedmuseum twee bedoelingen. Aan de hand van een tijdstabel en verschillende tijdsdocumenten wordt de geschiedenis van het videospel weergegeven: van de gulzige Pac-Man tot de strijdlustige Lara Croft, van een kabinet uit het lunapark tot virtuele realiteit. Of... van 1971 tot een blik in de toekomst.

Anderzijds wordt de band met het thema 'speelgoed' sterk benadrukt. Het videospel kent immers zijn voorlopers in de wereld van het traditionele speelgoed. Denken we maar aan de volgende evoluties: van schaakspel tot spelcomputer, van inlegpuzzels voor kleuters tot de didactische VTechcomputers en van tafelfuotbal tot een computervuotbalspel.

Naast dit geschiedkundige overzicht komen er ook andere aspecten van het videospel aan bod. Een dergelijk spel is immers meer dan louter een bron van ontspanning. Zo vertonen vele kabinetten een uiterst kunstzinnig karakter. Het design verwijst naar popart, sciencefiction, ... Ook zijn ze het bewijs van een zeer geavanceerde technologie. En last but not least hebben ze een educatieve betekenis, met name al spelenderwijs computerkennis opdoen.

Uiteraard wordt alles in een aangepast decor aangeboden, van een woonkamer anno 1970 tot enkele futuristische taferelen. Tenslotte nodigt een dergelijke tentoonstelling ook uit tot actie op én voor het scherm. Je kan er dan ook je hartje ophalen bij het verslaan van een monsterlijke vijand of het ontsnappen uit een doolhof.

Praktische informatie

Speelgoedmuseum
Nekkerspoel 21, 2800 Mechelen
Tel 015/55.70.75, fax 015/55.20.85
Open van 10 tot 17 uur
Gesloten op maandag

Opening Roger Raveelmuseum in Machelen aan de Leie

Allang dachten vrienden van Raveel eraan de schilderijen, tekeningen en objecten die zich nog in zijn kluis en atelier bevonden in een 'monografisch' museum onder te brengen. Op die manier wilden ze verhinderen dat dit belangrijk patrimonium de kans zou lopen in de kelders van musea terecht te komen.

Roger Raveel wordt als één van de belangrijkste Belgische artiesten na WO II beschouwd. Zijn werk is niet in de bekende kunsthistorische hokjes te catalogiseren. Het is eigentijds en tijdloos. Raveels kunst vindt zijn voedingsbodem in zijn onmiddellijke omgeving. Het is echter nooit lokaal gebonden. De dingen om hem heen krijgen een universele betekenis: de man, de vrouw, de planten, de betonmuur, de fietskar, de reclame, de technologie worden in tijd en ruimte gezien.

Aanvankelijk zag Raveel zijn museum staan in het nabije Deinze of in Gent. Tot er een voorstel uit Machelen a/d Leie zelf kwam. Ze waren bereid hiervoor een met verval bedreigde pastorie en een aanpalend terrein ter beschikking te stellen.

Er moest nog naar een architect worden gezocht. Stéphane Beel heeft bijna tien jaar aan dit museum gesleuteld. Het omvat de gerestaureerde pastorie en een ruim nieuw complex dat zich op een bevreemdend verrassende manier in het hortend ritme van het dorp integreert. Beels museum vereenzelvigd zich met de omgeving en neemt er afstand van, het opent zich en sluit zich af.

Het Raveelmuseum herbergt ongeveer 300 schilderijen, om en bij de 2.500 tekeningen, een aantal objecten en een volledig overzicht van Raveels grafiek. Het ligt in de bedoeling van de Stichting Raveel om dit uitgebreide patrimonium vanuit diverse en wisselende invalshoeken aan het publiek te presenteren. Ook zal Raveels werk in afzonderlijke tentoonstellingen geconfronteerd worden met de kunst van tijd- en generatiegenoten. Er zal verder gepoogd worden het in een internationale context te plaatsen en het te laten dialogeren met hedendaagse strekkingen.

Het museum bezit veel werken uit zijn beginperiode: schilderijen en tekeningen die het atelier al lang niet meer hebben verlaten. Ze zullen voor velen een verrassing zijn. Wellicht zal men ook verbaasd opkijken bij de ontmoeting met de talrijk 'zogezegd' abstracte werken uit de tweede helft van de jaren '50.

Het museum wil geen mausoleum zijn, maar een plek waar men in stilte kan genieten van en zich bezinnen over het werk van Raveel. Er zal ook ruimte geschapen worden om er Raveels oeuvre grondig te bestuderen en allerlei documentatie te raadplegen.

Praktische informatie

Roger Raveelmuseum
Gildestraat 2-8, 9870 Machelen-Zulte
Tel 09/381.60.00, fax 09/381.60.08
Open van woensdag t.e.m. zondag van 11 tot 17 uur
Toegangspreis: 150 BEF
Reductieprijs: 100 BEF (groepen, studenten en + 65 jaar), gratis (-12 jaar)

FOTO: STEDELIJKE MUSEA MECHELEN

BUITENAANZICHT VAN HET ROGER RAVEELMUSEUM
NAAR EEN ONTWERP VAN ARCHITECT STÉPHANE BEEL
FOTO: JAN KEMPEAERS

ROGER RAVEEL AAN HET WERK IN ZIJN ATELIER
FOTO: HERMAN GRAPHICS

Ensorgrafiek in confrontatie

**MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN,
OOSTENDE
NOG TOT 13 FEBRUARI 2000**

James Ensor (Oostende, 1860-1949) was niet alleen een baanbrekend schilder en tekenaar, maar ook een van de belangrijkste grafische kunstenaars van zijn tijd.

Hij liet een oeuvre van 133 etsen en tientallen litho's na. Zijn grafisch oeuvre was experimenteel en modernistisch. Ensor hield geen rekening met academische gewoonten. Hij behandelde daarbij tal van thema's: (zelf)portretten, stads- en havengezichten, landschappen, religieuze taferelen, etsen en kritiek tegen het establishment... en uiteraard de unieke Ensoriaanse wereld met maskers, skeletten en schedels.

De tentoonstelling laat zien hoe kunstenaars - meestal tijdgenoten van Ensor - tegen dezelfde onderwerpen aankeken in hun etsen en lithografieën. Er wordt werk getoond van o.a. Bauer, Bresdin, Haden, Khnopff, Klinger, Kollwitz, Manet, Spilliaert, Vallotton en Zorn.

Om het Oostende van Ensor te ontdekken, zijn in de stad panoramische panelen geplaatst met reproducties van zijn werken. De bakens werden opgesteld op plaatsen die Ensor inspireerden.

Praktische informatie

Museum voor Schone Kunsten
Wapenplein 2, 8400 Oostende
Tel 059/80.53.35, fax 059/80.28.91

Open van 10 tot 18 uur
Gesloten op 25 december en 1 januari

Toegangsprijs: 250 BEF
Reductieprijs: 200 BEF (groepen, 60+),
gratis (-15 jaar)

De toegangskaart is ook geldig voor het ensorhuis en de tentoonstelling 'Ensor. De foto's, de roem' in de Venetiaanse Gaanderijen (Zeedijk).

met OKV-Museumkaart
200,- BEF i.p.v. 300,- BEF

FOTO: SABAM BELGIË, 1999

TENTOONSTELLINGEN de Warande

van 11 december 1999 tot en met 23 januari 2000

Van Bulletje tot Wentelteefje
een wandeling door de Hollandse striphistorie
&
Bronzen Adhemar 1999: Erik Meynen
i.s.m. de Bronzen Adhemar Stichting

van 5 februari tot en met 16 april 2000

KLEUR ZIEN, VOELLEN EN MAKEN
een voor kinderen van 4 tot 12 jaar

ontwikkeld en samengesteld door
het Nederlands Textielmuseum te Tilburg

dagelijks vrij toegankelijk van 14 uur tot 18 uur,
zondag van 10 uur tot 12 uur en van 14 uur tot 18 uur
op maandag gesloten
op 24 en 31 december sluiten de tentoonstellingen om 16 uur,
op 25 december en 1 januari gesloten.

de Warande, Warandestraat 42, B-2300 Turnhout.
Tel.: 32 (0) 14 41 94 94 Fax.: 32 (0) 14 42 08 21
e-mail : tento@warande.be

Regendans voor een Indian Summer

De tentoonstelling **Indian Summer. De eerste Naties van Noord-Amerika** is zeker een familie-uitstap waard. Als bezoeker zal je al vlug merken dat het beeld dat we met zijn allen van de Indiaan hebben, een bouwsel van stereotiepen is. Want 'de' Indiaan

blijkt niet te bestaan, evenmin als 'de' Indiaanse cultuur.

Bevestiging van je bang vermoeden krijg je in de laatste afdeling van de expo waarin je genadeloos, en in het veelvoud, het lachwekkende beeld dat je voor echt hield in het gelaat geslingerd krijgt: de gevederde Indianen als uithangbord voor tabak, schoenen, lucifers, motorfietsen, chocolade, in de vorm van speelgoed, verzamelplaatjes of stripverhalen. Nu kunnen we er zelf meewarig om schokschouderen.

Dit is uiteraard enkel de grappige uitsmijter van een voor het overige ambitieuze tentoonstelling: met medewerking van de Eerste Naties, de aboriginals van het Noord-Amerikaanse continent, geeft ze een globaal beeld van het historisch verleden (15.000 jaar blijkt nu) en van de hedendaagse realiteit van de Indiaanse volkeren vanaf het Poolgebied tot aan de grens met Latijns-Amerika.

Globaal gezien gaat het om tien gebieden, waarbinnen vaak nog grote culturele, en zeker taalkundige, verschillen bestaan. Een enorme opgave die, in zoverre het een eerste kennismaking betreft, voldoende diepgang heeft om toch te overtuigen. Binnen elk gebied willen de makers ons heel wat laten zien en beleven: 'de Indianen en hun gewoonten, godsdienst, sociale organisatie, dagelijks leven, kunst, enzovoort' (einde citaat uit de persmap). Dit gebeurt aan de hand van ruim zeshonderd archeologische en etnografische stukken. De enzovoort slaat waarschijnlijk op de goed voorziene shop, op het restaurant met specialiteiten als 'gefileerd bizonvlees met jeneverbessen' of 'zachte bieten met acaciahoning', op tal van demonstraties gaande van borduren met stekelvarkensnaalden tot het kappen van een totempaal.

De statische verzamelingen werden in een scenografie ingepast waarbij het spectaculaire nog eens werd beklemtoond. De Noord-Amerikaanse inslag van deze voorstellingswijze zal niet iedereen gelukkig maken. Wie authenticiteit heel letterlijk opvat zal het er misschien moeilijk mee hebben. Toch vind ik dat de reconstructie van een *longhouse* uit schors van berkenhout mij op een verantwoorde wijze iets bijbrengt over die bouwtechniek. Toegegeven, er staat slechts een half *longhouse* (nog wel in de lengte gehalveerd) en de binnenruimte zal wellicht bij grote toeloop niet meer echt de illusie van de oorspronkelijke bestemming kunnen hooghouden. Maar ik heb er meer aan dan aan een maquette onder beduimd glas. Een tipi met gebogen hoofd betreden doet je toch wel iets. Bezorgd om het beeld zo volledig mogelijk te krijgen hebben de makers ook een beroep gedaan op video's, her en der opgesteld, vaak op heel originele wijze (de spektakelwaarde!). Hierin schuilt toch een gevaar. Er wordt te weinig onderscheid gemaakt tussen hedendaagse opnamen (vele zijn een uiting van Indiaanse videokunst), oorspronkelijke documenten en zogenaamde etnografische films uit een ver of nabij verleden. Bij deze laatste kwam het wel voor dat er reconstructies plaatsvonden, in de stijl van de vroegere missiefilms uit Kongo, en daar werd soms een loopje met de authenticiteit genomen. Het mag allemaal best vertoond worden (zelfs de Hollywooddraken voor mijn part), maar mits de nodige rechtzettingen anderszijds.

Het is alvast een aangename verrassing te mogen vaststellen dat er heel wat stukken uit de eigen verzamelingen van de Koninklijke

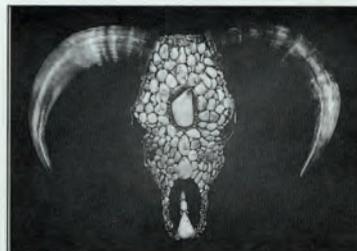
Musea voor Kunst en Geschiedenis afkomstig zijn. Maar ook het Koninklijk Museum van Midden-Afrika van Tervuren blijkt een boeiende collectie Indiaanse artefacten te bezitten. Andere stukken komen uit onder meer het Etnografisch Museum van Antwerpen, het Musée International du Carnaval et du Masque van Binche, en uit een aantal Belgische privé-verzamelingen. Met andere woorden, het eigen openbaar kunstbezit is ruim vertegenwoordigd met stukken van hoogstaande kwaliteit. Buitenlandse collecties werden uiteraard ook aangesproken.

De prullaria waarmee toeristen gelokt worden, ontbreken nochtans niet maar ze werden in een aparte afdeling bij elkaar geplaatst. Ze tonen de ravages van het syncretisme aan, een kwaal die de Indianen even sterk te pakken had als het vuurwater en de bacteriën waarmee de Europeanen het continent overspoeld hebben. Toch vertoont de aantrekkelijke opstelling een schaduwzijde: uit esthetische overwegingen werd alle uitleg per vitrine op ééntalige borden samengebracht. Aan één kant van de kast in het Nederlands, aan de andere in het Frans. Je moet dus al over een paardengeheugen beschikken om de nummers van een aantal voorwerpen te onthouden die je aan de andere kant van de vitrine gezien hebt en waarover je meer informatie wenst te lezen. Erger nog, in het *longhouse*, of in de cederhouten woning van de Kwakintl, staan alle voorwerpen tegen één zijwand opgesteld. Hier zou je telkens weer naar de borden aan het ene of andere uiteinde van de vitrine moeten hollen. Bij de grote toeloop die deze populaire expo zeker zal kennen zal dat een hele krachttoer worden en meer weghebben van een rituele dans. Maar misschien zal dat niet eens opvallen!

RIK SAUWEN

Praktische informatie

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis
Jubelpark 10, 1000 Brussel
Tel 02/741.73.08
Open van 10 tot 17 uur
Gesloten op maandag
Toegangsprijs: 300 BEF
Reductieprijs: 250 BEF - 200 BEF
Reservering voor groepen bij Fnac: 02/706.06.00

BOVENAAN:
JOHN ALVAN ANDERSON, FOOL BULL, SIOUX
MEDICINE MAN, CA. 1900
FOTO: NEBRASKA STATE HISTORICAL SOCIETY

BUFFELSCHEDEL, WAARSCHIJNLIJK NAVAJO, CA. 1960
FOTO: WESTERN GALLERY

MANNENHEMD, WAARSCHIJNLIJK SIOUX, 1840-1885
FOTO: KMKG

rijs gaat dit jaar naar
men. Hij krijgt het beeldje
n bundeling politieke
y looft Meynens rake
n en zeilen.

M Knack. Sinds 1990 leverde
ina voor de Nieuwe
et Laatste Nieuws.

en zijn naam prijkte ook

triphistorie

UARI 2000

tig kennis met het
riften speelden daarbij een
l buitenlands werk
ent van eigen bodem aan
noemd naar de bekendste
enlijk deel van de

n.
ouden tijdperk van het
ouft 'Pep' (1962) kreeg een
1972 werd de uitgave van
rfenis van beide ontstond
t Vervolg'. In 1988 werd
blad'. Naast de gekende
p de Nederlandse scène.
producties,
vergrotingen, ...

van ongeveer 80 jaar

oor heel de ruimte lopen dikke draden. Ze wijzen de weg en zo
kom je bij grote klossen van textiel. Deze zes kleurige klossen
zijn bouwwerken waar je zomaar naar binnen kan. Je kan je hier
amuseren en allerlei raadsels oplossen. Je schaduw zien in alle
kleuren van de regenboog, tollen draaien, je verkleeden, een spel
spelen over kleur in de mensen- en dierenwereld, spelen op de
computer en nog veel meer.

Deze tentoonstelling is gemaakt voor kinderen vanaf 4 jaar,
maar ook volwassenen komen er heel wat te weten over kleur.

Praktische informatie

Cultureel Centrum de Warande

Warandestraat 42, 2300 Turnhout

Tel 014/41.94.94, fax 014/42.08.21

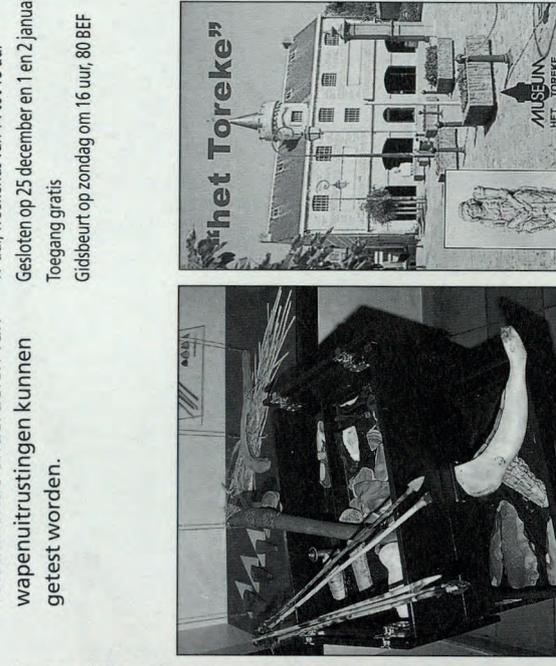
E-mail: tento@warande.be

Open van dinsdag tot zaterdag van 14 tot 18 uur,

op zondag van 10 tot 12 en 14 tot 18 uur

Gesloten op maandag

Toegang gratis

In deze tentoonstelling nemen striphelden zoals Alex, Toenga, Tourmac en

Suske & Wiske u mee naar de prehistorie op een archeologisch verantwoord

manier. Strips vormen het uitgangspunt voor een educatieve ontdekkings

door de prehistorie. Zowel tekens als die realistisch te werk gaan als zij die

stereotypen en anachronismen gebruiken, komen aan bod.

Maar al te vaak stellen wij onze voorvaders nog voor als een
allegaartje van barbaren die voorovergebogen lopen, klanken
uitstotend, de knots op de schouder en de vrouw voortlepend aan
de haren. De Keiten deden dan weer niets anders dan vechten,
bier drinken, dobbelen en op everzwijnen jagen.

Er is dus werk aan de winkel en het PAMZOV wil ook hier zijn
steentje bijdragen tot een betere begripsvorming over de
prehistorie.

Een ambitie die ook past binnen het beleid van het museum:
het verleden aanraken en beleven is de bedoeling.

Via stripbeelden, replica's en maquettes komen zeven onderwerpen
aan bod: Beelden van de mens, De jacht, Wonen, Kledij, Vuur en
steen, Oorlogsmaatschappij en Cultus en begraven.

De replica's zitten in kasten met schuiven en laden. Door gaten in het
plexi kan alles aangeraakt worden. Onder begeleiding van een gids
worden de kasten opengemaakt en kunnen de objecten ook
daadwerkelijk gehanteerd worden. De replica's zijn vervaardigd uit
de oorspronkelijke

materiaal en de vroegere
technieken worden zoveel
mogelijk gerespecteerd.

Er zal vuur kunnen gemaakt
worden, de evolutie van de
jachtwapens en technieken
zal te zien zijn en de
verschillende onderdelen van
wapenuitrustingen kunnen
getest worden.

Praktische informatie

Provinciaal Archeologisch Museum van Zuid-Oost-

Vlaanderen site VeiZeke (Pamzov)

Paddestraat 7, 9620 Zottegem

Tel 09/360.67.16, fax 09/361.28.41

Open tijdens wekdagen van 9 tot 12 uur en 14 tot

17 uur, weekends van 14 tot 18 uur

Gesloten op 25 december en 1 en 2 januari

Toegang gratis

Gidsbeurt op zondag om 16 uur, 80 BEF

het Toreke afgesloten. Ruim
plaats te verwerven in het T
stad en uit de regio passeerde
met succes gerealiseerd. En t
de tentoonstellingsruimte we
gevaloriseerd te worden, de e

Op 10 september F
zich nu een tent
900 m², een depot van
bevinden.

Het museum toont nu
de mensen uit de stad
Dit thema loopt als ee
zowel de Gallo-Romei

Tienen in een recentere
karakter van het verhu
gebracht wordt verdu
dynamische gegeven
op de voorgrond pla
koningen, maar wel d
regio maken zij muse
met alle daagse verha
groot is. Op deze wijk
en met de mensen uit

Hoe leefde de doorsn
Hij was arm of rijk, bev
bescheiden rijwoning
ambachtsman of was
was lid van de rederijk
Hij was pater in één va
de kerken of kapellen
Gasthuis.

De stad Tienen heeft v
gespeeld binnen de re
verteld is niet alleen t
wisselwerking tussen
uitgebreid aan bod.
Het verleden wordt a
en spelletjes opnieuw
geavanceerde audiovi
museumruimte staan
bezoeker een antwo

Keizers aan de Nijl

PROVINCIAAL GALLO-ROMEINS MUSEUM

NOG TOT 6 FEBRUARI 2000

'Keizers aan de Nijl' is de meest prestigieuze realisatie van het Gallo-Romeins Museum ooit. Er worden meer dan 250 objecten uit gerenommeerde Europese collecties getoond. De tentoonstelling werd opgezet in een uniek internationaal samenwerkingsverband.

Met 'Keizers aan de Nijl' speelt het Gallo-Romeins Museum in op een opmerkelijke hausse in de publieke belangstelling voor het behandelde onderwerp, met name de Egyptische archeologie. Met een uitgesproken Gallo-Romeinse museumcollectie was het een fascinerend vertrekpunt om na te gaan in welke mate die smalle strook naast de Nijl en het koude Noorden zich gelijkaardig ontwikkelden. De leefwijze van de gemiddelde Egyptenaar in de Romeinse tijd, zijn huisraad en kledij, zijn schoolkennis en literatuur, zijn geestesleven, bijgeloof en religieuze opvattingen... worden in de tentoonstelling dan ook regelmatig getoetst aan de lokale situatie.

Van de tientallen Romeinse keizers die in de loop der tijden over Egypte heersen, staan er slechts enkelen ook echt aan de oevers van de Nijl. Het zijn zij die de bezoeker bij de hand nemen en hun een mooie impressie geven van hoe het er werkelijk aan toe ging. Een schaalmodel toont de fameuze Nijloverstromingen, waaraan het land vruchtbaarheid en welvaart dankt. Ingenieuze irrigatiesystemen leiden het kostbare water waar het nodig is. De Romeinen introduceren een nieuw geavanceerd procédé.

Zij exploiteren dit rijke land als een echt wingewest en heffen belastingen op oogsten en op alles en nog wat. Dat tonen takslijsten en kwintanties aan, op papyri en potscherven. Uit andere documenten blijkt dan weer hoe de bezetter de vergriekste en griekssprekende stedelingen bevoordeelt, ten koste van de modale plattelandsbewoners. Het religieuze leven speelt zich grotendeels af rond de tempels. Een processie die zich een weg baant doorheen de opstelling legt mooi de link tussen de dagelijkse beslommingen en het geestesleven van de bewoners van die tijd.

Wat zeker zal blijven is dat Egypte niet uitsluitend piramides, farao's en mummies hoeft te betekenen en dat het verhaal van een groot rijk in zijn eindfase zeker zo intrigerend kan zijn als de geschiedenis van een bloeiperiode.

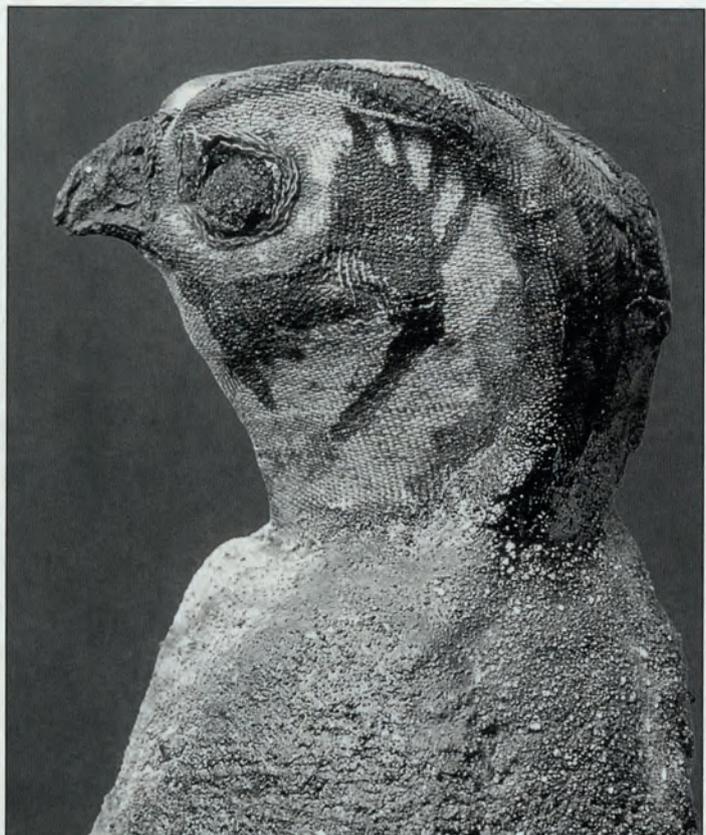
Praktische informatie

Provinciaal Gallo-Romeins Museum
Kielenstraat 15, 3700 Tongeren
Tel 012/23.39.14, fax 012/39.10.50
E-mail grm@limburg.be
Website <http://www.limburg.be/gallo>
Open: maandag van 12 tot 17 uur, dinsdag tot
vrijdag van 9 tot 17 uur, zaterdag, zon- en
feestdagen van 10 tot 18 uur
Toegangspreis: 150 BEF (volwassenen, groepen)
Reductieprijs: 100 BEF (55+, mindervaliden,
studenten van 15 tot 25 j.), gratis (-15 j.)

ZITZENDE VROUW, 4DE-7DE EEUW
NA CHR.
FOTO: ALLARD PIERSON MUSEUM,
AMSTERDAM

VALKENMUMMIE
FOTO: ALLARD PIERSON MUSEUM,
AMSTERDAM

3-7 DEC. 1999

INTERNATIONALE KUNSTBEURS 20e EEUW
FOIRE D'ART INTERNATIONALE 20ième SIECLE
INTERNATIONALE KUNSTMESSE 20. JAHRHUNDERT
INTERNATIONAL ART FAIR 20th CENTURY
FIERA DELL'ARTE INTERNAZIONALE DEL 20^{SEC}
FERIA INTERNACIONAL
DE ARTE DEL S.XX

LINEART

OPENINGSUREN:
DAGELIJKS VAN 11-19 U. ZONDER ONDERBREKING
VRIJDAG EN MAANDAG TOT 22 U. • HEURES D'OUVERTURE: JOURNELLE-
MENT DE 11 à 19 H. SANS INTERRUPTION VENDREDI ET LUNDI JUSQU'À
22 H. • ÖFFNUNGSZEITEN: JEDEN TAG VON 11-19 UHR. DURCHGEHEND
FREITAG UND MONTAG BIS 22 UHR. • OPENING HOURS: EVERY DAY FROM
11 A.M. TO 7 P.M. NON STOP FRIDAY AND MONDAY TO 10 P.M. **INFO:** I.J.V.
INTERNATIONALE JAARBEURS VAN VLAANDEREN • LINEART WERD
GESTICHT IN 1981. AAN DE INTERNATIONALE KUNSTBEURS LINEART 98
NAMEN GALERIJEN DEEL UIT 15 VERSCHILLENDE LANDEN • LINEART A ETE
FONDE EN 1981. GALERIES DE 15 DIFFERENTS PAYS, ON PARTICIPE A
LA FOIRE INTERNATIONALE D'ART LINEART 98 • LINEART WURDE 1981
GEGRUNDET. AN DER INTERNATIONALEN KUNSTMESSE LINEART 98 HABEN
GALERIEN AUS 15 VERSCHIEDENEN LÄNDERN TEILGENOMMEN • LINEART
HAS BEEN FOUNDED IN 1981. GALLERIES OF 15 DIFFERENT COUNTRIES
HAVE PARTICIPATED IN THE INTERNATIONAL ART FAIR LINEART 98 •
B-9000 GENT • TEL. 32 (0) 9 222.40.22 - FAX 32 (0) 9 220.10.81 • **BELGIUM**

FLANDERS EXPO GENT

01-2000: Marc

VAN ANTWERPEN
Antwerpen,

02-2000: Stoenen en historisch
02-2000: De
euwen heen.

IONAAL

Antwerpen,

12-99: Stéphane

Antwerpen,

0-04-2000: Musa
enium: concepten,

M VOOR SCHONE

ats, 2000
18.09

01-2000: Eick zijn
de kunstenaars in
1500-1950

INDAAGSE KUNST
0 Antwerpen,

12-99: Mukha

02-2000: Philippe

TEKATHEDRAAL
0000 Antwerpen,

11-99: Kruisweg.

IONAAL

ENT WERK

03/202.46.11

• 13-11-99 t.e.m. 12-12-99: Aquarellen
van Vlaamse componisten
• 17-12-99 t.e.m. 07-01-2000:
Landschappen en marines. Werken van
Willy Vandekerckhove

PROVINCIAAL DIAMANTMUSEUM
Lange Herentalsestraat 31-33, 2018
Antwerpen, 03/202.48.90

• 18-11-99 t.e.m. 16-01-2000: When east
meets west: diamantcreatives van
Isabelle Yi-pei Chang

Bilzen

C.C. DE KIMPEL

Eikenlaan 25, 3740 Bilzen, 089/49-17-26
• 04-12-99 t.e.m. 15-12-99:
BEELDVOORBEELD

Bilzen - Rijkhoven

LANDCOMMANDERIJ ALDEN BIESEN
Kasteelstraat 6, 3740 Bilzen-Rijkhoven,
089/51.93.93

• 31-10-99 t.e.m. 12-12-99:
Zilvermeedkunst 'Chic'

Bonheiden

C.C. BONHEIDEN

Waverssesteenweg 11, 2820 Bonheiden,
01/51.58.03

• 28-01-2000 t.e.m. 04-03-2000: Frans
Daels

Brugge

GRUUTHUSEMUSEUM

Dijver 17, 8000 Brugge, 050/44.87.11
• 11-11-99 t.e.m. 31-01-2000: Sint-
Donaas 1799-1999. Leven en dood van
een kathedraal

• 08-12-99 t.e.m. 16-01-2000: Jan
Antoon Gareminj 1799-1999.

Schilderijen en tekeningen in stadsbezit

Brussel

ARTISCOPE

St. Michielslaan 35, 1040 Brussel,
02/735.52.12

• 21-11-99 t.e.m. 28-02-2000:
Ensor/Enzo. James Ensor en Enzo Cucchi

ARTISCOPE II - KANAL 20

Barthelemylaan 20, 1000 Brussel,
02/503.17.65

• 18-11-99 t.e.m. 18-02-2000: Fabrizio
Plessi

ATELIER 340

De Rivierendreef 340, 1090 Brussel,
02/424.24.12

• 08-10-99 t.e.m. 19-12-99: Georg Hütler
Basaltlava

BELGISCH CENTRUM VAN HET

BEELDERHAAL

Zandstraat 20, 1000 Brussel,
02/219.19.80

• 07-09-99 t.e.m. 01-01-2000: 10 jaar
strippassie

• 28-09-99 t.e.m. 27-02-2000: Hommage
aan de pioniers

FONDATION POUR L'ARCHITECTURE

Kluisstraat 55, 1050 Brussel,
02/649.02.59

• 28-09-99 t.e.m. 31-12-99: 100 jaar
kantoren, 1900-2000

KMKG JAPANSE TOREN

Van Praetlaan 44, 1020 Brussel,
02/268.16.08

• 20-10-99 t.e.m. 12-03-2000: Staaltjes
van Japanse textielkunst

02/741.72.11

• 01-09-99 t.e.m. 01-03-2000: Indian
Summer. De eerste volkeren van Noord-
Amerika

KONINKLIJKE MUSEA VOOR SCHONE

KUNSTEN

Regentenschapsstraat 3, 1000 Brussel,
02/508.32.11

• 24-09-99 t.e.m. 15-02-2000: James
Ensor. Retrospectieve

PALEIS VOOR SCHONE KUNSTEN

Ravensteijnstraat 23, 1000 Brussel,
02/507.84.80

• 08-10-99 t.e.m. 09-01-2000: Europaïa
Hongarije

• 24-11-99 t.e.m. 02-01-2000: Prijs jonge
Belgische Schilderkunst

Staatjes van Japanse

textielkunst

KMKG JAPANSE TOREN

De traditionele Japanse textielkunst
vormt een geheel eigen universum
waarin gestileerde vormgeving hand in
hand gaat met technische creativiteit.
Dit uit zich in een brede waaier van
verfijnde weefsels en gesofisticeerde
decoratiemethodes. In de tentoon-
stelling, die zich vooral toespitst op de
Edo-periode (1603-1868), wordt dit
geïllustreerd met een selectie van textiïa
en kledingaccessoires uit de Japanse
verzameling van de Koninklijke Musea
voor Kunst en Geschiedenis (KMKG),
aangevuld met objecten van het
Ethnografisch Museum in Antwerpen en
van een privécollectie. De Japanse toren
wordt voor deze gelegenheid
aangekleed als een stalenboek van

MUSEUM VAN DEINZE EN DE
LEIESTREEK
MODEST HUYS (1874-1932) -
RETROSPECTIEVE

KMKG JAPANSE TOREN
STAALTJES VAN JAPANSE
TEXTIELKUNST

uniformen en huishoudtextiel: zelfs de
ceremoniële kledij van de Almu-
bevolking en de weelderig gekleurde
stoffen van de Ryukyu-archipel zijn
vertegenwoordigd.
Open: dagelijks van 10 tot 16.45 uur
Gesloten: maandag, 1 januari, 1 mei, 1
en 11 november, 25 december
Toegang: 120 BEF
Reductie: 80 BEF 50 BEF

Brussel - Elsene

KINDERMUSEUM

Burgemeesterstraat 15, 1050 Brussel -
Elsene, 02/640-01-07

• 01-10-98 t.e.m. 01-05-2001: Beeld je
eens in

Brussel - Etterbeek

KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT

VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

Vautierstraat 29, 1000 Brussel -
Etterbeek, 02/627.42.52

• 23-10-98 t.e.m. 09-01-2000: Leven of
overleven?

• 29-09-99 t.e.m. 09-01-2000: Rond
neuze

Brussel - Sint-Gillis

HORTAMUSEUM

Amerikaansestraat 25, 1050 Brussel -
Sint-Gillis, 02/637-16-92

• 01-11-99 t.e.m. 30-11-99: Art Nouveau
Keramiek

DIENST CULTUUR EN INFORMATIE

Zeeleaan 21, 8660 De Panne,
058/42.16.16

• 11-12-99 t.e.m. 16-01-2000: Toegang
tot de 21ste eeuw

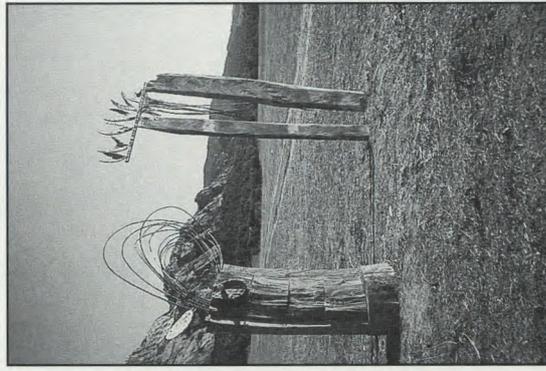
Deinze

MUSEUM VAN DEINZE EN DE

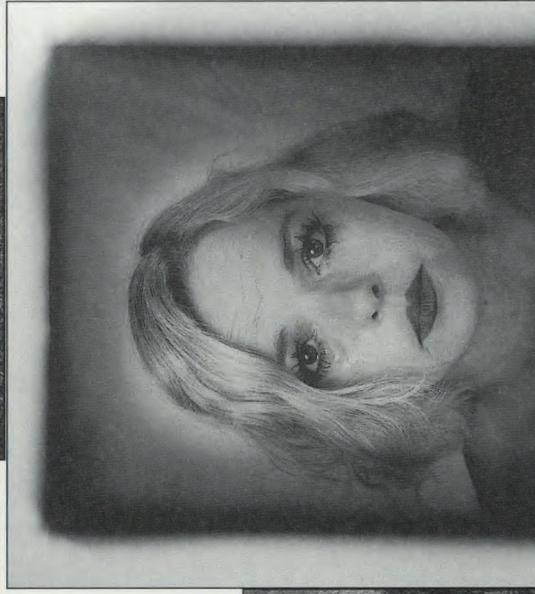
LEIESTREEK

Lucien Matthyslaan 3-5, 9800 Deinze,
09/381.96.70

• 02-10-99 t.e.m. 05-12-99: Modest Huys
(1874-1932) - retrospectieve

C.C. BELGICA
DENDERMONDE,
CARLA VERVOORT

C.C. DENDERMONDE
GUARDA LA FOTOGRAFIA.
FILIP NAUDTS

OKV-liefhebbers aandacht

77 euro (3.106,-BF)

Abonnement 2000

+ Renaissance- en barokarchitectuur in België

Renaissance betekent wedergeboorte. Deze stijlperiode uit de 16de eeuw is ontstaan in Italië, waar reeds in de 15de eeuw een grote heropleving van de belangstelling voor kunst en architectuur uit de oudheid ontstond.

Onze renaissance-architectuur staat op haar beurt voor bijzonder interessante en uitzonderlijk mooie gebouwen die de impact van het Italiaanse renaissance-idioom op een heel persoonlijke, en heel streekgebonden manier verwerkt.

De 17de eeuw voert van de renaissance naar de barok. Zeer vergelijkbaar met de renaissance-architectuur is de structuur-op-mensenmaat. Het grote verschil met de 16de eeuw zit evenwel in de exuberante ornamentiek die een veel meer dominerende rol gaat spelen en die de architectuur een allure verleent die men in de geschiedenis van de architectuur nooit eerder heeft gekend.

AUTEUR: RUTGER TIJS / FOTOGRAFIE: OSWALD PAUWELS

VORMGEVING: GEERT VERSTAEN

224 BLZ., 330 X 250 MM, GEBONDEN IN VOLLINNEN BAND MET STOFOMSLAG

OKV-liefhebbers aandacht!

Het boek en uw abonnement op Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen kosten samen 77 euro (3.106,-BF) en wegens hogere verzendingskosten vanuit Nederland: 88 euro (193,87,-NLG). In deze prijs is evenwel uw abonnement begrepen. Port- en verzendingskosten zijn eveneens inclusief.

77 euro (3.106,-BF)

VOOR

- "Renaissance- en barokarchitectuur in België"
- 4 x OKV
- 4 x OKV-plus
- 4 x Museumkatern
- OKV Museumkaart

Maak gebruik van bijgaand betalingsformulier of stort het vereiste bedrag op rekeningnummer 448-007361-87 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Sint-Niklaas. Met opbergband: 88,44 euro (3.406,-BF)

Vanuit Nederland: om onnodige bankkosten te vermijden, maak a.u.b. gebruik van gironummer 135.20 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen. Met opbergband: 97,08 euro (213,87 NLG)

Een abonnement op Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen

Een jaarabonnement kan op elk moment ingaan en geeft recht op vier dubbelafleveringen en een OKV-Museumkaart.

Als abonnee op Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen ontvangt u elk kwartaal een dubbele aflevering!

OKV

Prachtig uitgegeven, 44 pagina's, volledig in kleur, klare taal over de rijkdommen van de Vlaamse musea en monumenten. Iedere aflevering behandelt één onderwerp.

OKV-plus

Brandend actueel, minimum 40 pagina's, in kleur, met nieuws over exposities, reportages, kunstaanbiedingen en ... waarschijnlijk de meest complete en correcte tentoonstellingsagenda voor Vlaanderen en Brussel.

Museumkatern

(i.s.m. de Vlaamse Museumvereniging) Met extra informatie over musea, tentoonstellingen, museummensen, kijkjes achter de schermen, kritische standpunten, ...

De gratis OKV-Museumkaart

OKV-Web

<http://www.okvweb.org>
Een website met een volledige tentoonstellingskalender en sluitende zoekmogelijkheden; laat ook toe om alle adressen, telefoonnummers en contactpersonen op te zoeken van de Vlaamse en Belgische musea.

Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen Jaargang 2000 Abonnementsprijs 24 euro of 968,-BF

Beste abonnee,

In de jaren 1997, 1998 en 1999 konden wij u het abonnement op Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen aanbieden tegen de toch wel democratische prijs van 800,-BF.

Het zal u ongetwijfeld zijn opgevallen dat in de loop van die jaren duchtig werd gewerkt aan de kwaliteit (en kwantiteit) van uw tijdschrift.

Zo werden de OKV-nummers volledig in kleur uitgebracht en werd geopteerd voor een modernere vormgeving; de inhoud van OKV-plus werd steeds zorgvuldiger samengesteld, er kwam eveneens meer kleur, OKV-plus werd minimum 40 bladzijden dik en werd sedert 1998 bovendien verrijkt met de Museumkatern, een samenwerking met de Vlaamse Museumvereniging.

Daarnaast kende ook de OKV-Museumkaart steeds meer participerende musea, zodat er een luikje werd aan toegevoegd. Bovendien kunt u deze OKV-Museumkaart in steeds toenemende mate gebruiken als reductiekaart, niet alleen bij permanente collecties, maar ook bij verschillende exposities.

U hebt steeds meer waar voor uw geld gekregen.

Helaas kunnen niet al onze leveranciers ons hetzelfde meedelen en sommigen schuifden ons systematisch prijsverhogingen toe. U zult begrijpen dat iedere verhoging van porttarieven een zware last betekende; daarnaast kennen wij een ongebreidelde toepassing van reproductierechten allerlei (op reproductie van kunstwerken, foto's, ...) die vanuit een bepaald standpunt te verdedigen zijn, maar voor een culturele uitgave een zware dobber vormen.

Terugkrabbelen op kwaliteit kan niet, vinden wij.

Het alternatief was het zoeken naar andere middelen, zo konden wij rekenen op een erkenning als cultureel tijdschrift (en de daaraan verbonden subsidie) en werd onder meer onze advertentieportefeuille geïntensifieerd.

Vanuit ons aanbod durven wij ook aan u als abonnee een deel vragen en werd daarom voor de jaargang 2000 het abonnementsgeld verhoogd tot 24 euro.

Wij durven hopen dat u ervan overtuigd blijft dat OKV u voor de volle 24 euro zal van dienst zijn.

Namens de voltallige OKV-ploeg,

RUDY VERCRUYSE, directeur

AFLEVERING 1

(verschijnt eind januari 1999)

Het Mechels meubel 1500-2000. Van houtsnijwerk tot design

AFLEVERING 2

(verschijnt midden april 1999)

Het Museum voor geld en geschiedenis van de Nationale Bank van België

De onderwerpen van het tweede half jaar 2000 liggen nog niet definitief vast, dat het steengoede en rijk geïllustreerde kunstdossiers worden is in elk geval zeker!

AFLEVERING 3

(verschijnt midden september 1999)

AFLEVERING 4

(verschijnt eind november 1999)

Hoe kunt u zich abonneren?

Niets is eenvoudiger:

U stort 24 euro (968,-BF) (zonder opbergband) of 31,44 euro (1.268,-BF) (met opbergband) op rekeningnummer 448-0007361-87 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Sint-Niklaas.

U kunt ook gebruik maken van het betalingsformulier (niet voor Nederland) dat is toegevoegd.

Vindt u geen OKV betalingsformulier, dan kunt uiteraard gebruik maken van eigen formulieren, phone banking of pc banking.

Nederlandse abonnees opgelet, veroorzaak geen onnodige bankkosten!

VANUIT NEDERLAND:

- 25,50 euro (56,18- NLG) (zonder opbergband)
- of 34,58 euro (76,18 NLG) (met opbergband)

uitsluitend op gironummer 135.20 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Sint-Niklaas.

ZICH ABONNEREN VANUIT ANDERE EUROPESE LANDEN: U STORT

- 31,43 euro (1.268,-BF) (zonder opbergband)
- of 40,11 euro (1.618,-BF) (met opbergband)

op rekeningnummer 000-0099920-10 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Sint-Niklaas.

U zou ons een dienst bewijzen indien u bij herabonnering uw abonneenummer zou vermelden. Dit abonneenummer vindt u op het adresetiket bovenaan de brief in deze zending.

Opbergsysteem

Om uw afleveringen stijlvol op te bergen biedt Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen een opbergmap tegen 7,44 euro (300,-BF) of met hogere portkosten naar Nederland: 9,08 euro (20,-NLG). Deze opbergband biedt plaats aan 4 x OKV en 4 x OKV-plus.

Tentoonstellingsagenda

Deurle

MUSEUM DHONDT-DHAENENS

Museumlaan 14, 9831 Deurle,
09/282.51.23

- 12-09-99 t.e.m. 12-12-99: Panamarenko

Diest

KULTUURCENTRUM BEGIJNHOF DIEST

Kerkstraat 4, 3290 Diest, 013/32.17.93

- 10-12-99 t.e.m. 19-12-99: Roemeense kunst
- 17-12-99 t.e.m. 09-01-2000: Kerstevocatie. Kerstpanelen in de straten van het Begijnhof
- 24-12-99 t.e.m. 09-01-2000: De kroniek van Gezelle en zijn tijd

Diksmuide

C.C. KRUISPUNT

M. Doolaeghestraat 2b, 8600
Diksmuide, 051/51.91.58

- 05-11-99 t.e.m. 31-12-99: Freddy Van Vlaanderen
- 08-11-99 t.e.m. 26-12-99: Willy De Boevere. Amateurfotograaf
- 01-01-2000 t.e.m. 31-01-2000: Peter Stuijk en Carl Lapeirre. Fotografie

Edegem

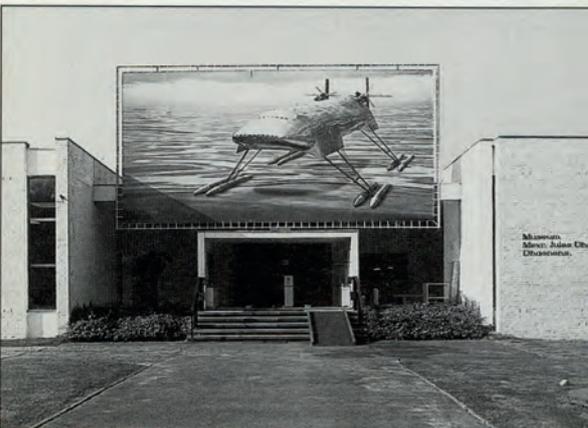
GEMEENTELIJK KUNSTCENTRUM - HUIS

HELLEMANS

Strijdersstraat 14, 2650 Edegem,
03/450.42.00

- 27-11-99 t.e.m. 19-12-99: Koumy Ayawo Febana. Schilderijen

MUSEUM DHONDT-DHAENENS PANAMARENKO

Ekeren-Antwerpen

KUNSTCENTRUM HOF DE BIST

Veldwijklaan 252, 2180 Ekeren-
Antwerpen, 03/664.05.61

- 19-11-99 t.e.m. 12-12-99: V. Van Heule. Schilderijen, beeldhouwwerken, keramiek
- 17-12-99 t.e.m. 19-01-2000: Staf De Bauw. Schilderijen

Elsene

GEMEENTELIJK MUSEUM ELSENE

Jean Van Volsemstraat 71, 1050 Elsene,
02/511.90.84

- 15-10-99 t.e.m. 31-12-99: Schilders van de ziel. Het idealistische symbolisme in Frankrijk

Schilders van de ziel

GEMEENTELIJK MUSEUM ELSENE

Aan het einde van de 19de eeuw ontstond bij veel kunstenaars een reactie tegen de onzekerheid van een maatschappij in volle verandering en tegen het naturalisme in de kunst, dat hen voorkwam als een ontmoedigende voorstelling van een wereld zonder idealen. Hun bedoeling was de band tussen mens en natuur te herstellen en weer voeling te zoeken met de grote geheimen van de ziel. Zij wilden het onzichtbare en het ideale schilderen, en hun medemens tot een hoger spiritueel niveau optillen om een moderne maatschappij te creëren die niet louter naar wetenschappelijke en economische vooruitgang streefde. De aanhangers van het idealisme in de kunst hadden grote bewondering voor de artistieke scheppingen van de Middeleeuwen en de Renaissance, omdat die eeuwen bloeiperodes van sacrale kunst waren en omdat, volgens

hun mening, de kunst zelf toen tot iets sacraals verheven was.

Hun spiritualistische visie op de natuur en hun exploratie van de geheimen en diepste dromen van de mens - van de ziel van het landschap tot het landschap van de ziel - deed een betoverende kunst ontstaan waarin de geest van het einde van de 19de eeuw gestalte heeft gekregen.

Open: *weekdagen van 13 tot 18u38, weekends van 10 tot 17 uur*
Gesloten: *maandag en feestdagen*

Geel

C.C. DE WERFT

Werft 32, 2440 Geel, 014/59.29.63

- 08-11-99 t.e.m. 07-12-99: Identi(3). Filip Naudts, Tanja Vrancken, Guy Voet
  - 15-01-2000 t.e.m. 13-02-2000: Leen Derks, Axel Claes, Chris Baatens
  - 20-01-2000 t.e.m. 02-03-2000: Alicia Framis. Blood Brothers
- ### DE SLIJPERIJ
- Doelenstraat 41, 2440 Geel,
014/72.35.90
- 15-01-2000 t.e.m. 13-02-2000: Marc Cruysberghs. Recente schilderijen

C.C. DE WERFT - GEEL,
IDENTI(3). FILIP NAUDTS, TANJA
VRANCKEN, GUY VOET

Gent

CULTUREEL COMITÉ ST.-AMANDSBERG

Twaalfkameren 23, 9000 Gent,
09/225.49.18

- 03-12-99 t.e.m. 03-01-99: Lieve Van Stappen. Empty eyes
- ### HORTUS MICHEL-THIERY
- Berouw 55, 9000 Gent, 09/225.05.42
- 11-09-99 t.e.m. 31-12-99: De Nieuwe Wereld
- ### MUSEUM DR. GUISLAIN
- Jozef Guislainstraat 43, 9000 Gent,
09/216.35.95
- 26-11-99 t.e.m. 31-05-2000: Gestoorde Vorsten

MUSEUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE WETENSCHAPPEN

Krijgslaan 281 - Gebouw S30, 9000
Gent, 09/264.49.30

- 04-10-99 t.e.m. 31-07-2000: Schatten op zolder. Wetenschappelijke instrumenten uit de collecties van de Stad Antwerpen

MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN

Citadelpark, 9000 Gent, 09/222.17.03

- 07-11-99 t.e.m. 27-02-2000: De encenering van het verleden. Keizer Karel in de 19de eeuw

MUSEUM VOOR VOLKSKUNDE

Kraanlei 65, 9000 Gent, 09/223.13.36

- 03-12-99 t.e.m. 27-02-2000: Het hobbelpaard

SCHOOLMUSEUM MICHEL THIERRY

Sint-Pietersplein 14, 9000 Gent,
09/244.73.73

- 11-09-99 t.e.m. 31-12-99: Ontdekkingsreizen anders

STEDELIJK MUSEUM VOOR ACTUELE KUNST

Citadelpark, 9000 Gent, 09/221.17.03

- 09-05-99 t.e.m. 05-12-99: de Opening **STEDELIJKE OPENBARE BIBLIOTHEEK Graaf van Vlaanderenplein 40, 9000 Gent, 09/266.70.00**
  - 16-11-99 t.e.m. 30-11-99: Kinderrechten
  - 17-01-2000 t.e.m. 28-02-2000: Keizer Karel in de literatuur
- ### TENTOONSTELLINGEN SINT-PIETERSABDIJ
- Sint-Pietersplein 9, 9000 Gent,
09/243.97.30
- 06-11-99 t.e.m. 30-01-2000: Karel V - Charles-Quint - Charles V - Karel V

Hasselt

CULTUREEL CENTRUM HASSELT

Kunstlaan 5, 3500 Hasselt, 011/22.99.31

- 06-11-99 t.e.m. 30-12-99: Camiel van Bredam

STEDELIJK MODEMUSEUM

Gasthuisstraat 11, 3500 Hasselt,
011/23.96.21

- 30-10-99 t.e.m. 30-12-99: Barbie en Mode

STEDELIJK MUSEUM STELLINGWERFF-WAERDENHOF

Maastrichterstraat 85, 3500 Hasselt,
011/24.10.70

- 16-10-99 t.e.m. 30-12-99: Theater in Hasselt

Heist-op-den-Berg

C.C. ZWANEBERG

Bergstraat, 2220 Heist-op-den-Berg,
015/25.07.70

- 27-11-99 t.e.m. 19-12-99: Collagewedstrijd

C.C. 'DE OUDE PASTORIE'
KAPELLE-OP-DEN-BOS
GISELE PUTMANS EN KRISTA
VANDELVEDE. SCHILDERIJEN,
BEELDHOUWWERKEN EN JUWELEN

Tentoonstellingsagenda

- 11-01-2000 t.e.m. 23-01-2000: Tijdstappen. Educatieve kindertentoonstelling
- 29-01-2000 t.e.m. 28-01-2000: Van a tot z. Grafische vormgeving: typografie

Heusden-Zolder

C.C. HEUSDEN-ZOLDER
 Dekenstraat 40, 3550 Heusden-Zolder,
 011/53.33.55
 • 12-01-2000 t.e.m. 25-01-2000:
 BEELDvoorBEELD

Ieper

IN FLANDERS FIELDS
 Grote Markt 34, 8900 Ieper,
 057/20.07.24
 • 30-10-99 t.e.m. 30-12-99: Käthe Kollowitz: Graphik und Plastic.
 Tentoonstelling van het Goethe-instituut
STEDELIJK ONDERWIJSMUSEUM
 G. de Stuersstraat, 8900 Ieper,
 057/22.85.55
 • 28-08-99 t.e.m. 02-07-2000: Barbaren in de klas

Kapelle-Op-Den-Bos

C.C. 'DE OUDE PASTORIE'
 Kerkstraat 24, 1880 Kapelle-Op-Den-Bos, 015/71.02.53
 • 26-11-99 t.e.m. 19-12-99: Jacky Duyck. Schilderijen
 • 14-01-2000 t.e.m. 30-01-2000: Giséle Putmans en Krista Vandevelde.
 Schilderijen, beeldhouwwerken en juwelen
 • 04-02-2000 t.e.m. 20-02-2000: Ruvanti (Rudolf Vantilborg).
 Computertekeningen en installaties

C.C. LEOPOLDSBURG
 JAN LOCUS. MONGULCHUUD

Het perfecte ophangstelsysteem...

Multi Art System

Kapellensteenweg 272, 2920 Kalmthout
 Telefoon 03-666.27.26 - Fax 03-666.65.73
 E-mail: multi.art@skynet.be

Kortrijk

DE KORTRIJKSE SCHOUWBURG
 Hazelaarstraat 7, 8500 Kortrijk,
 056/23.98.50
 • 27-11-99 t.e.m. 19-12-99: Het collectief schildersatelier van Driewerf
 • 08-01-2000 t.e.m. 30-01-2000: Jean-Paul Vanhove
 • 05-02-2000 t.e.m. 05-03-2000: Jean-Michel Alberola. Schilderijen

Kraainem

G.C. DE LIJSTERBES
 Lijsterbessenbomenlaan 6, 1950 Kraainem, 02/721.28.06
 • 22-10-99 t.e.m. 19-12-99: Kunst In Huis, een kennismaking

Leopoldsburg

C.C. LEOPOLDSBURG
 Kastanjedreef 1, 3970 Leopoldsburg,
 011/34.65.48
 • 03-11-99 t.e.m. 25-11-2000: Vlagspraak, een beeld van Gezelle
 • 30-11-99 t.e.m. 09-12-99: Kip, Kip, over Kiekjes en andere vreemde vogels
 • 16-12-99 t.e.m. 26-01-2000: Camp. De beste cartoons van Camp
 • 03-02-2000 t.e.m. 04-03-2000: Jan Locus. Mongulchuud

Wordt nu eigenaar van een uniek, authentiek Aboriginal kunstwerk!

Clifford Possum Tjapaltjarri, Emily Kame Kngwarreye, Lindsay Bird Mpetyane, Michael Nelson Tjakamarra, Jaxon Gittens Barrindji, Amy Gunawarri, ...

- authentieke Aboriginal schilderijen, beelden, didgeridoos, boomerangs, voorwerpen, ...
- uitzonderlijke kwaliteit

Aboriginal Art Gallery - Australian Shop Lammerstraat 4a, 9000 Gent

dond., vrijd., zaterd.: 11.30u tot 18.00u

Bezoek onze tentoonstelling in Zulte:

Bibliotheek, G. Martensplein (achter de kerk)
 van 21/11/99 tot 28/11/99

bezoekuren: bel ons: 056/61.70.47 - 075/70.85.99
 of fax: 056/61.70.48

www.australianshop.com

P.S.: In Australië bereiken de prijzen van kunstwerken van dezelfde artiesten op sommige veilingen reeds ongekende hoogten!

Aboriginal Art: Your best investment for the next millennium!

Schilde Albert Van Dyck Museum La Jeune Peinture Belge 1945-1948

De leden van de Stichting Albert Van Dyck nodigen U vriendelijk uit op een bezoek aan deze tentoonstelling.

P. Alechinsky - J. Cox - L. Van Lint - J. Milo - J. Godderis - P. Delahaut - G. Collignon - S. Creuz - P. Gilles - J. Lismonde - J. Cobbaert - P. Bury - L. Van Roy - H. Denkens - J. Boquet - A. Bonnet - R. Cosse - Y. Demeure - E. Mahy - A. Mortier - J. Maes - L. Beire - O. Collon - R. Meerbergen - R. De Coninck - R. Slabbinck - G. Bertrand - H. Brasseur - R. Somville - C. Lenaerts - W. Anthoons - M. Notebaert - M. Mendelson - R. Vercruysse - C. Pry - J. Vaerten - M. Quinet - R. Mels - R. Barbaix - J. Rets

**Brasschaatsebaan 30 - Gratis toegankelijk - Alle dagen - Behalve maandag - Van 10 tot 17 u
 16 oktober - 12 december**

Tentoonstellingsagenda

Leuven

PREDIEKHERENKERK

Onze-Lieve-Vrouwstraat, 3000 Leuven,
016/22.45.64

• 25-09-99 t.e.m. 05-12-99: De
schatkamer van Alamire. Muziek en
miniaturen uit Keizer Karel's tijd (1500-
1535)

UNIVERSITAIRE ZIEKENHUIZEN LEUVEN

Herestraat 49, 3000 Leuven,
016/34.48.20

• 04-10-99 t.e.m. 30-11-99: André
Caimo

Lier

TIMMERMANS - OPSOMERHUIS

Netelaan 4, 2500 Lier, 03/489.11.11

• 01-09-99 t.e.m. 30-01-2000:

Schilderijen, aquarellen en tekeningen
van Felix Timmermans uit het bezit van
de Artesia Bank

Lint

C.C. DE WITTE MEREL

Liersesteenweg 25, 2547 Lint,
03/455.12.13

• 20-11-99 t.e.m. 12-12-99: Het gelaat
van de 20ste eeuw. Octave Landuyt en
Oldrich Kulhanek

Lokeren

C.C. LOKEREN

Torenstraat 1, 9160 Lokeren,
09/340.50.50

• 29-11-99 t.e.m. 17-01-2000: Cafeteria.
Aquarellen en thanka's uit Mongolië
• 07-12-99 t.e.m. 13-12-99: Kinderen
inbegrepen. Jeugd & Vrede
• 23-01-2000 t.e.m. 13-02-2000: Lorca.
Woorden/beelden

Lommel

C.C. DE ADELBERG

Adelbergpark 1, 3920 Lommel,
011/55.35.11

• 01-10-99 t.e.m. 30-12-99: Piet
Stockmans
• 02-01-2000 t.e.m. 28-02-2000:
Keramiek

Maaseik

C.C. ACHTEROLMEN

Van Eycklaan 72, 3680 Maaseik,
089/56.57.04

• 20-11-99 t.e.m. 30-11-99:
BEELDvoorBEELD

Mechelen

C.C. A. SPINOY

Minderbroedersgang 5, 2800
Mechelen, 015/29.40.00

• 04-12-99 t.e.m. 16-01-2000: Jan De
Winter

• 10-12-99 t.e.m. 16-01-2000:
Archieftentoonstelling 1477-1515

SPEELGOEDMUSEUM MECHELEN
Nekkerspoel 21, 2800 Mechelen,
015/55.70.75

• 03-07-99 t.e.m. 15-03-2000: Arcade &
Co. Historie en prehistorie van het
videospel

STEDELIJK MUSEUM HOF VAN BUSLEYDEN

Frederik de Merodestraat 65-67,
2800 Mechelen, 015/20.20.04

• 23-10-99 t.e.m. 10-12-99: Van Karel
tot Keizer

• 17-01-2000 t.e.m. 04-02-2000:
Kinderen op de vlucht

STEDELIJKE KRUIDTUIN

Pitzemburgstraat 8, 2800 Mechelen,
015/29.40.00

• 30-05-99 t.e.m. 30-04-2000: Pol
Lemaire

Meeuwen-Gruitrode

C.C. MEEUWEN-GRUITRODE

Royerplein 1, 3670 Meeuwen-
Gruitrode, 089/85-59-46

• 29-01-2000 t.e.m. 13-02-2000:
BEELDvoorBEELD

C.C. LOKEREN
LORCA. WOORDEN/BEELDEN

TENTOONSTELLING OLIEVERFSCHETSEN - 19de & 20ste EEUW

Marcel JEFFERYS (1872-1924) *Le théâtre des singes* c. 1906

van 17 november tot 30 december 1999
dinsdag tot zaterdag van 10.30 tot 18.30 u
Engelstalige catalogus (350 BEF) verkrijgbaar op aanvraag

GALERIJ PATRICK DEROM

Wolstraat 1 - 1000 Brussel
Tel. 32 2 514 08 82 - Fax 32 2 514 11 58

Salv
Artes

VENNOOTSCHAP VOOR DE CONSERVATIE EN DE RESTAURATIE VAN KUNSTWERKEN

- Restauratie van schilderijen
(namelijk: grote formaten)
- Doublering op vacuümtafel
- Behandeling van:
gepolychromeerde beelden en meubels
muurschilderingen
Oosters lakwerk
conservatie van kunstwerken
op papier en zijde
terracotta's
20 JAAR AKTIEF
IN SAMENWERKING
MET DE OFFICIELE INSTANTIES
DIEPESTRÁAT 18

3061 BERTEM (Leefdaal)
(02) 767 97 80
ERKENNING NR. 04 28 01

"Maria-ten hemel-opneming"
Sint-Goedele (St. Gudule) - Brussel
F. Navez

Tentoonstellingsagenda

Menen

O.C. 'T GHELANDT

Waalvest, 8930 Menen, 058/51.58.91

• 19-11-99 t.e.m. 12-12-99: Louis Paul Boon

• 14-01-2000 t.e.m. 13-02-2000:

Fieldwork Magnum toont AZG

STADMUSEUM 'T SCHIPPERSHOF

Rijselstraat 77, 8930 Menen, 056/53.23.63

• 20-11-99 t.e.m. 19-12-99: Filip Ledure. Beelden & C°

• 05-02-2000 t.e.m. 05-03-2000: Via Europa. Het Romeinse wegennet in Zuid-West-Vlaanderen

Mol

C.C. 'T GETOUW

Molenhoekstraat 2, 2400 Mol, 014/33.08.88

• 01-11-99 t.e.m. 30-11-99: Een eeuw Mol

• 01-12-99 t.e.m. 31-12-99: De vier jaargetijden

• 01-01-2000 t.e.m. 31-01-2000: Jos Foets. Mensen in flessen gebeeld

• 01-01-2000 t.e.m. 31-01-2000: Wilfried Renty. Grafisch werk

• 01-02-2000 t.e.m. 28-02-2000: Jan Geboers. The scent of green papaya

• 01-02-2000 t.e.m. 28-02-2000:

Kamagurka. Cartoons en schilderijen

Oostende

MUSEUM ENSORHUIS

Vlaanderenstraat 27, 8400 Oostende, 059/80.53.35

• 19-12-98 t.e.m. 31-05-2000: James Ensor en de kunstgalerie 'Studio'

• 02-01-99 t.e.m. 21-01-2000: Ensorjaar

MUSEUM VOOR MODERNE KUNST

PMMK

Romestraat 11, 8400 Oostende, 059/50.81.18

• 16-10-99 t.e.m. 13-02-2000: Frits Van den Berghe, retrospectieve

• 16-10-99 t.e.m. 13-11-2000: Camiel

Van Breedam. 'Associaties' &

Afrikaanse kunst

MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN

Wapenplein, 8400 Oostende,

059/80.53.35

• 19-09-99 t.e.m. 21-01-2000:

Ensorgrafiek in confrontatie

• 01-12-99 t.e.m. 13-02-2000: Michel de Ghelderode & Ensor

James Ensor en de kunstgalerie 'Studio'

MUSEUM ENSORHUIS

Wellicht was het in 1929 of kort daarvoor dat de galerie 'Studio' haar bestaan begon. Galeriehoudster was de ongehuwde, kunstminnende middenstandsvrouw Blanche Hertoge.

De 'Studio' was in de eerste plaats de galerie van James Ensor, van wie Blanche Hertoge een groot bewonderaarster was. Doorlopend waren er werken van de toen al oude meester tentoongesteld. Ze waren vaak ook te koop.

Ook andere kunstenaars mochten er, individueel of in groep, hun werk hangen. Ensor schreef dan meestal zelf het voorwoord voor de catalogi-brochure. Al gauw was de 'Studio' zowat de spil van het kunstleven in het tussenoorlogse Oostende. Er was ook een kunstkring aan verbonden waartoe de meeste Oostendse kunstenaars behoorden, alsook een hele reeks schilders die heel veel in Oostende kwamen.

Naast een indrukwekkende reeks tentoonstellingen, bood de 'Studio' nog heel wat andere culturele activiteiten aan haar leden aan: muziek, poëzie- en literatuuravonden, voordrachten, marionettentheater, kunstveilingen,...

Open: elke zaterdag van 14 tot 17 uur (niet in oktober en het eerste weekend van november); tijdens de paasvakantie en van juni tot september: dagelijks uitgezonderd dinsdag, van 10 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur

*Toegang: 50 BEF
Reductie: gratis op vertoon van combiticket*

25 BEF voor groepen en rechthebbenden, kinderen gratis

Oostkamp

C.C. "DE VALKAART"

A. Rodenbachstraat 42, 8020 Oostkamp, 050/83.31.80

• 05-11-99 t.e.m. 12-12-99: Natuur en burger. Educatieve tentoonstelling

Paal (Beringen)

O.C. DE BUITING

Tessenderlosesteenweg 18, 3583 Paal (Beringen), 011/42.80.68

• 05-12-99 t.e.m. 09-01-2000: Cor Mombers. Schilderijen

• 20-01-2000 t.e.m. 15-02-2000: Project Boten

Ranst (Oelegem)

PROVINCIAAL TEXTIEL- EN KOSTUUMMUSEUM VRIESELHOF

Schildesteenweg 79, 2520 Ranst (Oelegem), 03/383.46.80

• 02-03-99 t.e.m. 30-11-99: Feestkledij verplicht

Roeselare

C.C. DE SPIL

Hippoliet Spilleboutdreef 1, 8800 Roeselare, 051/26.57.00

• 18-11-99 t.e.m. 09-01-2000: Trio-dor. Elliott Barowitz, Bart Decq, Eric Verhal

• 13-01-2000 t.e.m. 20-02-2000: Dagboeknotities. Ronny Delrue

(tekeningen), Anne Maes (installatie)

Schilde

MUSEUM ALBERT VAN DYCK

Brasschaatsebaan 30, 2970 Schilde, 03/380.16.28

• 16-10-99 t.e.m. 12-12-99: De leugen van vorm en kleur in dienst van de waarheid. Jonge Belgische schilderkunst

Sint-Niklaas

CULTUREEL CENTRUM SINT-NIKLAAS

Zwijgershoek, 9100 Sint-Niklaas, 03/777.29.42

• 05-12-99 t.e.m. 30-12-99: Daniel Clowes/Chris Ware

STEDELIJK MUSEUM ZWIJGERSHOEK
Regentiestraat 61-63, 9100 Sint-Niklaas, 03/777-29-42

• t.e.m. 12-12-99: Europa in boeken en kaarten vroeger en nu

Sint-Truiden

C.C. 'DE BOGAARD'

Capucienessenstraat 8, 3800 Sint-Truiden, 011/69.39.90

• 11-11-99 t.e.m. 09-01-2000: Michel François

• 21-01-2000 t.e.m. 19-03-2000: Johan Creten

MUSEUM VLAAMSE

MINDERBROEDERS VZW

Capucienessenstraat 1-3, 3800 Sint-Truiden, 011/67.29.71

• 06-11-99 t.e.m. 06-12-99: Sinterklaas kapoentje

Strombeek-Bever

C.C. STROMBEEK-BEVER

Gemeenteplein, 1853 Strombeek-Bever, 02/263.03.43

• 19-11-99 t.e.m. 19-12-99: Gorik Lindemans

• 07-01-2000 t.e.m. 10-02-2000: Sylvie Janssens De Bisthoven

Tervuren

KONINKLIJK MUSEUM VOOR MIDDEN-

AFRIKA

Leuvensesteenweg 13, 3080 Tervuren, 02/769.52.11

• 30-10-98 t.e.m. 05-12-99: Magisch Marokko

Tessenderlo

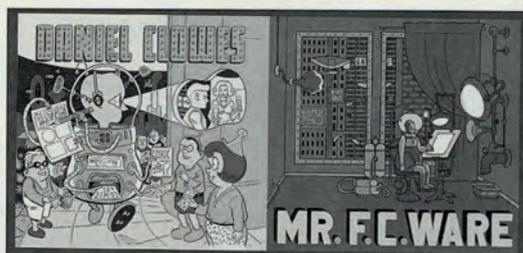
C.C. HET LOO

Vismarkt, 3980 Tessenderlo, 013/66-69-95

• 03-12-99 t.e.m. 19-12-99: Kris

Mouchaers. Fototentoonstelling

• 04-02-2000 t.e.m. 19-02-2000: Steve Michiels

C.C. STROMBEEK-BEVER
JAN VERHAEGHE

KONINKLIJK MUSEUM VOOR
MIDDEN-AFRIKA
MAGISCH MAROKKO

G.C. CANDELAERSHUYSEN
UKKEL
FILIP VAN LOOCK. ETHIOPIË

CULTUREEL CENTRUM
SINT-NIKLAAS
DANIEL CLOWES/CHRIS
WARE

Tentoonstellingsagenda

Tielt-Winge

C.C. DE MAERE

Leuvensesteenweg 181, 3390 Tielt-Winge, 016/63.59.10

- 22-11-99 t.e.m. 06-12-99: FRECHAL Zwarte aarde - Brazilië
- 10-01-2000 t.e.m. 04-02-2000: Lieve Ophalvens
- 11-02-2000 t.e.m. 10-03-2000: Walter Engelen

Tongeren

C.C. DE VELINX

Dijk 111, 3700 Tongeren, 012/39.38.00

- 03-12-99 t.e.m. 17-12-99: Tjdstappen

PROVINCIAAL GALLO-ROMEINS MUSEUM

Kielenstraat 15, 3700 Tongeren, 012/23.39.14

- 25-09-99 t.e.m. 06-02-2000: Keizers aan de Nijl

Torhout

C.C. DE BROUCKERE

Aartrijkesstraat 6, 8820 Torhout, 050/22.11.50

- 19-11-99 t.e.m. 12-12-99: Omtrent kalligrafie
- 17-12-99 t.e.m. 16-01-2000: Patriské. Rausfliegenisdiekunst

Ukkel

G.C. CANDELAERSHUYS

Brugmannlaan 433, 1180 Ukkel, 02/343.46.58

- 06-01-2000 t.e.m. 31-01-2000: Filip van Look. Ethiopië
- 03-02-2000 t.e.m. 29-02-2000: Vincent Verhaeren. Fototentoonstelling

Veurne

BAKKERIJMUSEUM WALTER

PLAETINCK - ZUIDGASTHOEVE VZW

Albert I-laan 2, 8630 Veurne, 058/31.38.97

- 10-11-99 t.e.m. 10-11-2000: Jonge kunstenaars zoeken hun inspiratie in het beroep van de brood- en banketbakker en in de omgeving van de Zuidgasthoeve

Waregem

C.C. DE SCHAKEL

Schakelstraat 8, 8790 Waregem, 056/62.13.40

- 20-11-99 t.e.m. 05-12-99: Vierkeer
- 09-01-2000 t.e.m. 30-01-2000: Gaverprijs 2000
- 04-02-2000 t.e.m. 20-02-2000: Sint-Lucas. 70 affiches x 50 jaar rechten

Wezembeek-Oppem

GEMEENSCHAPSCENTRUM DE KAM

Beekstraat 172, 1970 Wezembeek-Oppem, 02/731-43-31

- 01-11-99 t.e.m. 30-11-99: Miryam Ceuppens. Aquarel en tekeningen
- 01-12-99 t.e.m. 31-12-99: Herman Geys. Olieverfschilderijen, inkt en oliekrijt
- 01-01-2000 t.e.m. 31-01-2000: Jeanne Wouters. Kant

Zonhoven

C.C. ZONHOVEN TERMOLEN

Kneuterweg 2, 3520 Zonhoven, 011/81.50.61

- 03-12-99 t.e.m. 23-01-99: Infini-tijd

Zoekt u illustraties voor publicaties, films, multimedia, dan kan u terecht bij

Elisabeth Derveaux

Iconografisch documentaliste

OPZOEKEN VAN BEELDMATERIAAL
kunst, geschiedenis, actualiteit, natuur...

in musea, bibliotheken, archieven,
persagentschappen, diatheken,
in binnen- en buitenland

LEVEREN VAN FOTO'S EN DIA'S

REGELEN VAN RECHTEN

LAUWERS-DERVEAUX
BRUSSELSESTEENWEG 87
B-3080 TERVUREN

Tel. 32 02 / 767 51 55 - Fax 32 02 / 305 04 03
e-mail derveaux.e@pandora.be

TOURING CLUB REIZEN

Onze begeleidende culturele reizen
zijn het neusje van de zalm.

Vraag onze brochure
De Vijf Continenten.

Touring Club Reizen

Quellinstraat 9
2018 Antwerpen

Stationsplein 5
8500 Kortrijk

tel. 03/231.87.18
fax 03/233.02.35

056/21.79.42
056/21.86.39

HOCHSAUERLAND - SCHMALLEMBERG

Schmallenberg is gelegen aan de zonzijde van het 'Roothaar'-gebergte in het Hochsauerland. Tevens ligt het vlak bij de hoogste berg van het Sauerland: de 'Kahlen Asten' (841 m).

Het Sauerland is vooral bekend om zijn loof- en dennenwoud. Uitgestippelde wandelwegen, natuurleerpaden, trimpaden en fietsroutes maken het voor elke toerist hier interessant.

BERGHOTEL, HOHER KNOCHEN****

Romantisch en zeer rustig gelegen hotel, op ongeveer 1,5 km van het dorpscentrum.

Infrastructuur

• Centrale receptie • Lift • Gezellige taverne met open haard • Hotelbar • Fijnproeversrestaurant • Zonneterras met tuinrestaurant • Grillhut • Parking • Overdekte garage • Zonneligweide

Gratis sport- en ontspanningsmogelijkheden

• Uitgestippelde wandelwegen direct vanaf het hotel
• Overdekt zwembad • Kinderzwembadje • Turks stoombad • Sauna • Whirlpool • Tafeltennis • Openlucht schaakspel • Kinderspeeltuin • 'Kneippret'-bekken • Klein voetbalveld

Sport- en ontspanningsmogelijkheden tegen kleine vergoeding

• Solarium • Massage • Biljart • Speelautomaten
• Openlucht tennisveld

Sport- en ontspanningsmogelijkheden in de omgeving

• Paardrijden • Vissen • Golf: 9 holes in Schmallenberg en in Winterberg • Minigolf • Watersport op de Biggesee
• Stoombootvaart op de Biggesee

Interessante excursiemogelijkheden

• De 'Karl May'-feesten te Elste (van midden mei tot eind september) • Schloss Berkeburg • Fort fun en Panorama - pretparken • Burg Waldeck am Edersee • Sprookjes- en dierenpark te Willingen

Voor meer inlichtingen

contacteer ASM-Duitsland-info
op het nummer: 089/41.61.55 of per fax 089/41.59.29
Reservaties zijn mogelijk bij alle erkende reisbureau's

Nederland

Amsterdam

JOODS HISTORISCH MUSEUM

Jonas Daniel Meijerplein 2-4, 1001 RE Amsterdam, 00 31/20/625.42.29

• 10-09-99 t.e.m. 01-12-99: Liefdewerk oud papier. De collectie Van Velzen
• 10-09-99 t.e.m. 05-12-99: In het licht van de kleur. Hoogtepunten uit het werk van Martin Monnickendam

VLAAMS CULTUREEL CENTRUM DE BRAKKE GROND

Nes 45, 1012 ND Amsterdam, 00 31/20/622.90.14

• 10-12-99 t.e.m. 13-02-2000: Het merg van de kleur

Arnhem

MUSEUM VOOR MODERNE KUNST

Utrechtseweg 87, 6812 AR Arnhem, 0031(0)26/351.24.31

• 13-11-99 t.e.m. 07-02-2000: Magie en zakelijkheid. Realistische schilderkunst in Nederland 1925-1945

Leiden

NATURALIS

Darwinweg, Leiden

• 19-10-99 t.e.m. 12-03-2000: Museum Dedjima-de Leidse collecties uit Japan

NATURALIS LEIDEN
MUSEUM DEJIMA-DE LEIDSE
COLLECTIES UIT JAPAN

Rotterdam

KUNSTHAL ROTTERDAM

Westzeedijk 341, 3015 AA Rotterdam, 00 31/10/44.00.301

• 04-09-99 t.e.m. 09-01-2000: Isaac Israels (1865-1934). Hollands impressionist
• 11-09-99 t.e.m. 05-12-99: Erotische kunst uit China. Van Ming tot Shanghai Belle Epoque
• 24-09-99 t.e.m. 12-12-99: Zeppelin. Luchtbel of luchtballon
• 02-10-99 t.e.m. 09-01-2000: Van mug tot olifant. De dierenwereld van Ingrid en Dieter Schubert
• 16-10-99 t.e.m. 09-01-2000: Karin en Ernst Leyden. Een reizend kunstenaarspaar

Tilburg

NEDERLANDS TEXTIELMUSEUM

Goirkestraat 96, 5046 GN Tilburg, 00 31/13/542.22.41

• 18-06-99 t.e.m. 23-01-2000: Industriële ontwerpen van Marinas exceptional textiles
• 18-09-99 t.e.m. 09-01-2000: Amsterdams School Textiel 1915-1930
• 22-01-2000 t.e.m. 09-04-2000: Flexible 3. Close to the Body

Fotografiecircuit

Aalbeke

O.C. Aalbeke

Krugerstraat 9, 8511 Aalbeke, 056/40.18.92

• 06-11-99 t.e.m. 09-12-99: Hilde Braet
• 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000: Bert Bracke
• 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000: Wim Callens

Antwerpen

C.C. Luchtbal

Columbiastraat 110, 2030 Antwerpen, 03/543.90.30

• 05-11-99 t.e.m. 07-12-99: Ann Versaen
• 10-12-99 t.e.m. 04-01-2000: Michel Samyn
• 07-01-2000 t.e.m. 08-02-2000: Theo Beck

Elcker-Ik Centrum

Brueghelstraat 33, 2000 Antwerpen

• 06-12-99 t.e.m. 23-12-99: Herwig Candries
• 03-01-2000 t.e.m. 03-02-2000: Guido Van Onderbergen

Bornem

C.C. Ter Dilt

St-Amanssesteenweg 41-43, 2880 Bornem, 03/889.75.63

• 03-11-99 t.e.m. 06-12-99: Theo Beck
• 08-12-99 t.e.m. 03-01-2000: Jan Verhaege
• 05-01-2000 t.e.m. 07-02-2000: Móa

Heist-op-den-Berg

C.C. Zwaneberg

Bergstraat, 2220 Heist-op-den-Berg, 015/25.07.70

• 05-11-99 t.e.m. 07-12-99: Stefaan Cordier
• 10-12-99 t.e.m. 04-01-2000: Ann Versaen
• 07-01-2000 t.e.m. 08-02-2000: Michel Samyn

Heusden-Zolder

C.C. Heusden-Zolder

Dekenstraat 40, 3550 Heusden-Zolder, 011/53.33.35

• 05-11-99 t.e.m. 08-12-99: Robert Kokken
• 10-12-99 t.e.m. 05-01-2000: Stefaan Cordier
• 07-01-2000 t.e.m. 09-02-2000: Ann Versaen

Hoeselt
C.C. Hoeseit
 Europalaan 2, Hoeselt
 • 05-11-99 t.e.m. 08-12-99: Gert Cools
 • 10-12-99 t.e.m. 05-01-2000:
 Robert Kokken
 • 07-01-2000 t.e.m. 09-02-2000:
 Stefaan Cordier

Knokke
C.C. Knokke-Heist
 Meerlaan 32, 8300 Knokke,
 050/63.04.30
 • 06-11-99 t.e.m. 09-12-99:
 Guy Van De Poel
 • 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000:
 Raymond Clement
 • 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000:
 Gert Cools

Kortrijk
C.C. Kortrijk Oude Dekenij
 Sint-Maartenskerkhof 8, 8500 Kortrijk
 • 06-11-99 t.e.m. 09-12-99: Bert Bracke
 • 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000:
 Wim Callens
 • 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000:
 Guy Van De Poel

Lokeren
C.C. Lokeren
 Torenstraat 1, 9160 Lokeren,
 09/340.50.50
 • 06-11-99 t.e.m. 09-12-99: Karl Deckers
 • 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000:
 Michel Stevens
 • 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000:
 William Van Kemseke

Marke
O.C. Marke
 Hellestraat 6, 8510 Marke, 056/22.69.42
 • 06-11-99 t.e.m. 09-12-99:
 Anja Van Eetvelt
 • 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000:
 Hilde Braet
 • 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000:
 Bert Bracke

Menen
O.C. 't Ghelandt
 Waalvest, 8930 Menen, 058/51.58.91
 • 06-11-99 t.e.m. 09-12-99:
 William Van Kemseke
 • 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000:
 Anja Van Eetvelt
 • 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000:
 Hilde Braet

Sint-Truiden
C.C. 'de bogaard'
 Capucienessenstraat 8,
 3800 Sint-Truiden, 011/69.39.90
 • 05-11-99 t.e.m. 08-12-99:
 Raymond Clement

VEILINGHUIS

LOECKX

INGELANDGAT 4 • GENT • 09/223.37.93

HUIS VAN GOETHEM

BELANGRIJKE KUNST- ANTIEK- EN INBOEDELVEILINGEN

VOLGENDE VEILING
14 DECEMBER
Kijkdagen:
10, 11 en 12 december

Voor de veiling van januari 2000
 kunt u contact opnemen met het veilinghuis
 Tel. 09/223 37 93
 (ma. tot vr. 9 -12 u en 14 -17 u)

EXPERTISES - TAXATIES - INVENTARISSEN
 Directie Peter Loeckx - Cécile LA PIPE

**Rechtstreeks uit privé collectie
te koop of te huur**

16e-18e eeuw

- **Brussel-Antwerpen-Brabant**
Kaarten en Stadszichten
o.m. Probst, Bleau, Collaert
Hoefnagel, Burgmuller
- **Grafiek,**
o.m. Callot, Hollar, Aeg.Sadeler, Cock
- **Schilderijen,**
o.m. S. Vranckx, Bles, e.a.

Fax 02/270.85.50
Tel. na 17u: 02/269.34.76

Hungaria regia (1000 - 1800)
Schittering en strijd.

Dit indrukwekkend naslagwerk behandelt de sleutelmo-
 menten van de Hongaarse geschiedenis, schetst het land
 als overgangsgebied tussen Europese culturen en ver-
 klaart de band met onze gewesten.

250 p., 2000 BEF excl. BTW

Tentoonstelling: Paleis voor Schone Kunsten,
 Brussel, 8 okt. 1999 - 9 jan. 2000

Hongaarse wapenpraal

Een schitterend overzicht van Hongaarse wapens van de
 middeleeuwen tot de 19de eeuw.

125 p., 1500 BEF excl. BTW

Tentoonstelling: KBC Gallerij, Grote Markt Brussel,
 9 okt. - 12 dec. 1999

**De Schatkamer.
Meesterwerken van
de Romaanse en
Maaslandse Kunst.**

Een unieke verzameling Ro-
 maanse en Maaslandse Kunst
 samengebracht in een rijk geïl-
 lusterd boek en aangevuld
 met korte beschrijvingen van alle werken.

184 p., 2000 BEF excl. BTW

BREPOLS PUBLISHERS
 B-2300 Turnhout - Tel. (014) 40 27 00

Tentoonstellingsagenda

- 10-12-99 t.e.m. 05-01-2000: Gert Cools
- 07-01-2000 t.e.m. 09-02-2000: Robert Kokken

Strombeek-Bever

C.C. Strombeek-Bever
Gemeenteplein, 1853 Strombeek-Bever, 02/263.03.43

- 03-11-99 t.e.m. 06-12-99: M. Samyn
- 08-12-99 t.e.m. 03-01-2000: Theo Beck
- 05-01-2000 t.e.m. 07-02-2000: Jan Verhaeghe

Tielt

C.C. Gildhof
Sint-Michielstraat 9, 8700 Tielt, 051/40.29.35

- 06-11-99 t.e.m. 09-12-99: Wim Callens
- 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000: Guy Van De Poel
- 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000: Raymond Clement

Turnhout

C.C. de Warande
Warandestraat 42, 2300 Turnhout, 014/41.94.94

- 03-11-99 t.e.m. 06-12-99: Jan Verhaeghe
- 08-12-99 t.e.m. 03-01-2000: Mòa
- 05-01-2000 t.e.m. 07-02-2000: Herwig Candries

Wevelgem

Openbare Bibliotheek/Gemeentelijk Cultureel Centrum
Vanackerestraat 16, 8560 Wevelgem, 056/43.34.95

- 06-11-99 t.e.m. 09-12-99: Michel Stevens
- 11-12-99 t.e.m. 06-01-2000: William Van Kemseke
- 08-01-2000 t.e.m. 10-02-2000: Anja Van Eetvelt

Wedstrijden

Brugge

Provinciale Prijs voor Kunstambachten en Industriële Vormgeving van West-Vlaanderen
Koning Leopold III-laan 42, 8200 Brugge, 050/40.35.49

De jaarlijks Provinciale Prijs voor Kunstambachten en Industriële Vormgeving is in 1999 voorbehouden aan 'toeristisch souvenir'. Onder toeristisch souvenir wordt verstaan: een voorwerp dat, al dan niet verpakt, door vorm, kleur en inhoud op beknopte wijze een toeristisch gebied/streek illustreert.

Voor deze wedstrijd komen West-Vlaanderen in zijn geheel of de volgende West-Vlaamse toeristische gebieden in aanmerking: de Kust, de westhoek, het Brugse Ommeland, de Leiestreek of de West-Vlaamse Scheldestreek.

Voor het verlenen van prijzen en premies wordt door de Provincie in totaal 250.000 BEF ter beschikking gesteld. De Prijs zelf bedraagt 100.000 BEF.

Iedere deelnemer mag zoveel toeristische souvenirs indienen als hij/zij zelf wil. Zowel prototypes als afgewerkte producten komen in aanmerking.

De inzending(en) dienen binnengebracht op 10 of 11 december 1999 in Westtoerisme, Kasteel Tillegem, 8200 Sint-Michiels. Inschrijven dient te gebeuren voor 3 december 1999.

Mechelen

Wedstrijd Vormgeving
Minderbroedersgang 5, 2800 Mechelen, 015/29.40.00

Het stadsbestuur van Mechelen schrijft tweejaarlijks een prijs voor vormgeving uit ten bedrage van 200.000 BEF met als doel het bevorderen van de creatie.

De prijs staat open voor artisanale, grafische en industriële vormgevers, bedrijven, kunstenaars, architecten, binnenhuisarchitecten en ontwerpers uit binnen- en buitenland. De deelnemers hebben de keuze het thema uit alle invalshoeken te benaderen. De geselecteerde deelnemers krijgen de kans hun werk te tonen in 'De Garage', de nieuwe ruimte voor actuele kunst in het centrum van Mechelen. Een dossier ter presentatie van het onderwerp bevat maximum drie foto's, dia's, schetsen of een prototype van maximum drie recente uitvoeringen of projecten en een schriftelijke toelichting en c.v. Alle informatie en wedstrijdformulier kan u krijgen bij het cultureel centrum.

Oud-Heverlee

Kunst op het Water.
M. Noëstraat 15, 3050 Oud-Heverlee, 016/40.06.00

De ereprijs bedraagt 150.000 BEF. Er is eveneens een eervolle vermelding ter waarde van 25.000 BEF. De prijzen worden toegekend door een autonome jury, die is samengesteld uit bekende kunstenaars en kunstcritici.

De deadline voor inschrijving is 1 februari 2000. Voor alle informatie kan u terecht op bovenstaand telefoonnummer.

Excursies

Dilbeek

Culturama vzw
Baron de Vironlaan 140, 1700 Dilbeek, 02/569.27.74

- 24-10-99 t.e.m. 22-01-2000: Bezoek aan de James Ensor-tentoonstelling. Met inleidende dia-voordracht

TIC

TIJDSCHRIFT VOOR INDUSTRIËLE CULTUUR

- HET ENIGE ALGEMENE TIJDSCHRIFT OVER INDUSTRIËEL ERFGOED IN VLAANDEREN ... EN ELDERS
- RIJK GEÏLLUSTREERD
- VERSCHIJNT 4X PER JAAR

JAARABONNEMENTVOOR 4 NUMMERS
500 FR + 100 FR PORTKOSTEN

STORTEN OP REKENING NUMMER 001-0951892-10
ASLK MET VERMELDING : VIAT vzw 9000 GENT

EEN UITGAVE VAN VZW VIAT OUDVEST 18 9000 GENT TEL 09/223 59 69 FAX 09/233 07 39

Ensor

MUSÉE
D'ART
ANCIEN
BRUXELLES

24 • 09

1999

13 • 02

2000

MUSEUM
VOOR
OUDE
KUNST
BRUSSEL

Koninklijke
Museum
voor
Schone
Kunsten
van België

Musées
royaux
des
Beaux-
Arts
de Belgique

Ensor met maskers, 1899 - Menard Art Museum, Aichi, Japan.

© Sabam, Belgium, 1999

INFO 24/24
02-508.33.33

Met de
steun van

Deze ondernemingen
zijn onderdeel
van de Fortis groep

Solid partners, flexible solutions.